

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
Tilinpäätös ja tasekirja 31.12.2014

TILINPÄÄTÖS- JA TASEKIRJAN SISÄLTÖ	Sivu
Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2014	1-14
TILINPÄÄTÖS	
Eteran ja konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	15-17
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	
Tuloslaskelma	18
Tase	19-20
Rahoituslaskelma	21
Tuloslaskelman liitetiedot	
Vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset	22
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	23
Kokonaisliikekulut toiminnoittain	24
Henkilöstöä ja toimielimiä koskevat liitetiedot	25
Taseen liitetiedot	
Sijoitustusten käypä arvo ja arvostusero	26
Kiinteistösijoitusten muutokset	27
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	28-29
Osakkeet ja osuudet	30-35
Muut lainasaamiset eriteltyinä vakuuden mukaan ja muut saamiset	36
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset	37
Eteran oma pääoma	38
Vakuutustekninen vastuuvélka, velat ja siirtovelat	39
Toimintapääoma	40
Vastuut ja vastuusitoumukset	41-42
Tunnusluvut ja analyysit	
Tiivistelmä tunnusluvuista	43
Tulosanalyysi	44
Hoitokustannustulos ja työkyvynylläpitotoiminta	45
Vakavaraisuus	46
Sijoitusjakauma käyvin arvoin	47
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	48
Keskeisempien tunnuslukujen sisältö	49-51
Riskit ja riskien hallinta	51-57
Laskelma toimintapääoman vähimmäismäärästä	58
Konsernin tilinpäätös	
Tuloslaskelma	59
Tase	60-61
Rahoituslaskelma	62
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	63
Taseen liitetiedot	
Sijoitustusten käypä arvo ja arvostusero	64
Kiinteistösijoitusten muutokset	65
Konsernin oma pääoma	66
Velat ja siirtovelat	67
Vastuut ja vastuusitoumukset konsernissa	68
Hallituksen allekirjoitukset	69
Tilinpäätösmerkintä ja luettelo kirjanpitokirjoista	70
Tilintarkastuskertomus	71

Hallituksen toimintakertomus 2014

- Vakuutusmaksutulo 679 milj. euroa (659 milj. € v.2013), kasvua 3 %
- Sijoitusten markkina-arvo 5 796 milj. euroa (5 572 milj. €), tuotto 6,3 % (0,2 %)
- Vakavaraisuuspääoma kasvoi 861 milj. euroon (765 milj. €), vakavaraisuusaste 16,9 % (15,4 %) ja vakavaraisuusasema 1,6 (1,8)
- Hoitokulusuhde parani 93,6 %:iin (134,5 %)
- Eläkkeitä maksettiin 1 127 milj. euroa (1 110 milj. €), kasvua 2 %

Talouden kehitys

Talouden epävarmuus jatkui vuonna 2014. Suomen bruttokansantuote pieneni 0,1 prosenttia. Työttömyysaste oli keskimäärin 8,7 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 8,2 prosenttia. Eteran julkaisema suhdanneindeksi vuodelta 2014 jäi 0,8 prosenttia miinukselle. Vuosi oli kolmas peräkkäinen vuosi, jolloin Eteran suhdanneindeksi oli miinuksella ja seurantaryhmän työntekijämäärät pienenivät. Rakentamisen toimialaindeksi oli koko vuoden vahvasti miinuksella, ja koko vuodelta se oli -3,4 prosenttia.

Talouden merkittävimmät teemat olivat euron heikentyminen, öljyn hinnan lasku sekä Ukrainan kriisi heijastusvaikutuksineen. Euroalueen heikko talouskehitys painoi lyhyet korot negatiiviseksi. Maailmantalouden kasvu hidastui. Ruслан heikkeneminen vähensi venäläisten matkailua ja ostoja Suomesta. Toisaalta euron heikkenemisellä ja öljyn hinnan laskulla oli myönteisiä vaikutuksia monille vientiyhtiöille.

Työeläkejärjestelmän kehitys

Eläkeuudistus

Eläkeuudistuksen sisältöä neuvotelleet työmarkkinoiden keskusjärjestöt EK, KT, SAK ja STTK pääsivät sopuun työeläketurvaan tehtävistä muutosehdotuksista, joilla on työurien pidentämisen ohella tarkoitus pienentää myös julkisen talouden kestävyysvajetta. Eläkeuudistus tulee voimaan vuoden 2017 alusta.

Yrityksille ja yrittäjille eläkeuudistus tuo ennustettavuutta työeläkemaksujen osalta. TyEL-maksun tasosta on sovittu vuoteen 2019 saakka.

Vanhuuseläkeikää nostetaan asteittain vuodesta 2017 alkaen, ja uudet eläkeikärajat koskevat vuonna 1955 syntyneitä ja nuorempia. Vuonna 2017 vanhuuseläkkeen ikärajaa nostetaan 3 kuukaudella jokaista syntymävuosiluokkaa kohti, kunnes alaraja on 65 vuotta. Vanhuuseläkkeen yläikäraja on viisi vuotta alarajaa korkeampi. Eläkeikäraja kytetään elinajan kehitykseen vuodesta 2027 lähtien siten, että työssäoloajan suhde eläkkeelläoloaikaan säilyy vuoden 2025 tasolla

Raskas ja pitkä työura voi antaa mahdollisuuden hakeutua eläkkeelle jo 63-vuotiaana. Työkyvyttömyyseläkkeen rinnalle luodaan työuraeläke, jota voi hakea 38 vuoden työskentelyn jälkeen. Eläkkeen saamisen ehtona on mm. joko fyysisesti tai henkisesti kuluttava työ. Nykyinen osa-aikaeläke poistuu ja tilalle tulee osittainen varhennettu vanhuuseläke.

Työurien pidentäminen

Eläkkeellesiirtymisikä nousi vuonna 2014 merkittävästi. Suomalaiset jäivät työeläkkeelle keskimäärin 61,2-vuotiaana. Edellisenä vuonna eläkkeelle jäätiin keskimäärin 60,9-vuotiaana. Eläkkeelle siirtymisen myöhentymiseen vaikutti eniten työkyvyttömyyseläkkeiden määrän lasku. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä väheni 8 prosenttia edellisvuodesta. Vuodesta 2008 se on pienentynyt neljänneksen. Vuonna 2014 määrä alitti ensimmäistä kertaa 2000-luvulla 20 000 henkeä. Myös varhennetun vanhuuseläkkeen lakkauttaminen vaikutti eläkkeelle siirtymisen myöhentymiseen. Sitä ei myönnetä enää vuonna 1952 tai sen jälkeen syntyneille.

Vakavaraisuussäännöt

Sosiaali- ja terveysministeriössä on vireillä eläkelaitosten vakavaraisuus- ja katesäännösten laaja uudistaminen. Vakavaraisuuslaskennassa otettaisiin jatkossa nykyistä tarkemmin ja kattavammin huomioon kaikki olennaiset sijoitustoiminnan riskit sekä vakuutusriskit. Kun eläkelaitos laskee vakavaraisuusrajaansa, sen olisi tunnistettava erikseen kuhunkin sijoitukseen liittyvät riskit. Vastuuvelan kattamista koskevista säännöksistä luovuttaisiin.

Vakavaraisuusraja kuvaa sitä vakavaraisuuspääoman määrää, joka eläkelaitoksilla on oltava vakuutus- ja sijoitusriskejä varten. Vakavaraisuusraja on sitä suurempi mitä suurempia riskejä eläkelaitoksen sijoituksiin liittyy. Uuden vakavaraisuusmallin vaikutukset yksittäisten eläkelaitosten sijoitustoimintaan arvioidaan keskimäärin vähäisiksi. Ehdotetun mallin käyttöönoton ei arvioida aiheuttavan suuria välittömiä muutoksia Eterankaan sijoitussalkkuun.

Solvenssi II ja hyvä hallintotapa

Vakavaraisuussääntöjen muutokset kytkeytyvät myös EU:n Solvenssi II -direktiivihankkeeseen. Direktiivillä on tarkoitus yhtenäistää EU:ssa vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia ja vakuutusvalvonnan periaatteita, parantaa vakuutuksenottajien ja edunsaajien suojaa ja lisätä eurooppalaisen vakuutusalan kansainvälistä kilpailukykyä. Direktiivissä säädetään hallinnon ja johdon kelpoisuusvaatimuksista, sisäisestä valvonnasta, vakavaraisuudesta sekä riskien ja vakavaraisuuden sisäisestä arvioinnista. Säännöksiä on myös mm. aktuaaritoiminnosta, ulkoistamisesta ja informaation julkistamisesta. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan koskemaan vahinko- ja henkivakuutusyhtiöitä, mutta käytännössä se vaikuttaa myös työeläkevakuutusyhtiöitä koskevaan sääntelyyn. Mahdollisuutta hyödyntää Solvenssi II -sääntelyä on tutkittu meneillään olevassa vakavaraisuusmekanismin uudistamisessa.

Marraskuussa 2014 eduskunnassa hyväksyttiin hallituksen esitys laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta. Lailla varmistetaan työeläkevakuutusyhtiöiden hyvää hallintotapaa ja hallinnon läpinäkyvyyttä, kuten mm. niiden itsenäisyys samaan yhtiöryhmään kuuluviin muihin

vakuutusyhtiöihin, yhtiön omistajiin ja rahoituslaitoksiin nähden. Laki sisältää säännöksiä mm. yhtiön sijoitustoiminnasta, sisäisestä valvonnasta, lähipiiristä, esteellisyydestä, omistajaohjauksesta, sisäpiiriohjeistuksesta ja johdon liiketoimien ilmoittamisesta. Laki sisältää vain työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan erityissäännöksen. Taustalakina työeläkevakuutusyhtiöihin sovelletaan vakuutusyhtiölakia. Lakimuutoksella ei ole suuria vaikutuksia Eteran nykyiseen hallintoon.

Muut sääntelyn muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi joulukuussa 2011 lausuntoa työeläkejärjestelmän toimivuutta koskevasta arviomuistiosta, jossa käsitellään yhtiökohtaista vakuutusmaksun hoitokustannusosaa ja työhyvinvointitoimintaa. Asian valmistelu on edelleen vireillä.

Eteran tulos

Eteran kokonaistulos vuodelta 2014 oli 126 miljoonaa euroa (-253 milj. €). Kokonaistulos muodostuu vakuutusliikkeen tuloksesta, sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta. Vakuutusliikkeen tulos oli 39 miljoonaa euroa (23 milj. €) ja sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin 85 miljoonaa euroa (-264 milj. €). Hoitokustannustulos oli 2 miljoonaa euroa (-12 milj. €).

Etera 2020 -ohjelma ja uusi kustannustaso

Etera kehittää toimintaansa Etera 2020 -ohjelmassa. Keväällä aloitetun ohjelman tavoitteena on parantaa suunnitelmallisesti kustannuskilpailukykyä ja asiakassuuntautuneisuutta. Lähtökohtana on kuukausi yhteiskunnan luontaisena asiointirytmänä.

Vuonna 2014 Etera tehosti toimintaansa ja paransi kustannustehokkuuttaan. Vuoden aikana toteutettujen toimenpiteiden ansiosta kustannustaso on jatkossa huomattavasti aiempaa alhaisempi. Kokonaisliikekulut pienenevät 25 prosenttia edellisvuodesta ja olivat 44 miljoonaa euroa (59 milj.€). Eteran hoitokulusuhde eli liikekulut suhteessa hoitokustannuksiin varten varattuihin maksun osiin oli 93,6 prosenttia (134,5 %). Lähivuosina hoitokulutuloksen arvioidaan paranevan ja olevan selvästi ylijäämäinen.

Vakavaraisuus ja vastuovelka

Vakavaraisuus vahvistui vuoden aikana. Vakavaraisuuspääoma kasvoi 861 miljoonaan euroon (765 milj. €). Vakavaraisuusaste oli vuoden lopussa 16,9 prosenttia (15,4 %) ja vakavaraisuusaste 1,6 (1,8). Vakavaraisuuspoikkeama muiden TyEL-yhtiöiden keskimääräiseen vakavaraisuuteen ei muuttunut olennaisesti vuoden 2014 aikana.

Vastuovelka eli tulevia eläkkeitä varten varattu rahamäärä oli vuoden lopussa 5 195 miljoonaa euroa (5 145 milj. €).

Asiakashyvitykset

Etera siirtää vuoden 2015 asiakashyvityksiin 8,0 miljoonaa euroa (6,1 milj. €). Se on keskimäärin 0,30 prosenttia TyEL-palkkasummasta (0,22 %). Siirto asiakashyvityksiin kasvoi 32 prosenttia edellisvuodesta.

Vakuutukset ja asiakkaat

Eteran vakuutusmaksutulo kasvoi 3 prosenttia edellisvuodesta. Etera sai vakuutusmaksutuloa kaikkiaan 679 miljoonaa euroa (659 milj. €). YEL-maksutulon osuus oli 27 miljoonaa euroa (24 milj. €). Se kasvoi 15 prosenttia edellisvuodesta. TyEL-palkkasumma oli 2 698 miljoonaa euroa (2 723 milj. €) ja YEL-työtulosumma 137 miljoonaa euroa (120 milj. €). Eteran vakuutusmaksutulosta lasketun markkinaosuuden arvioidaan olevan noin 5,3 prosenttia (5,3 %).

Asiakkaiden määrä pysyi edellisvuotisella tasolla. TyEL-sopimusasiakkaita oli 16 300 (16 400). Tilapäisesti vakuutusmaksuja maksoi 24 000 TyEL-asiakasta (24 000). Vakuutettuja työntekijöitä oli vuoden aikana 203 000 (206 000) ja yrittäjiä 7 529 (6 700). Yrittäjäasiakkaiden määrä kasvoi 12 prosenttia edellisvuodesta.

Uusien vakuutusten myynti sujui hyvin. Eteran markkinaosuudet sekä uusista TyEL- että YEL-vakuutuksista kasvoivat. Eteran markkinaosuus TyEL-vakuutusten kappalemääristä oli 14,0 prosenttia (13,1 %) ja YEL-vakuutusten kappalemääristä 7,8 prosenttia (6,0 %). Etera teki vuoden aikana kaikkiaan 2 426 uutta TyEL-vakuutusta (2 263) ja 1 725 uutta YEL-vakuutusta (1 425). Vakuutusten siirtoliike jäi negatiiviseksi alkuvuoden hyvistä siirtokierroksista huolimatta.

Keskimääräinen TyEL-vakuutusmaksu oli Eteran asiakkailla 23,93 prosenttia. Alle 53-vuotiaan yrittäjän YEL-maksuprosentti oli 23,30 ja 53 vuotta täyttäneen 24,80.

Asiakasyhteydenpito ja kumppaniyhteistyö

Etera jatkoi tiivistä yhteistyötä asiakkaidensa kanssa. Asiakkuus- ja vakuuttamistoiminnot yhdistettiin organisaatiouudistuksen yhteydessä toukokuussa. Tavoitteena oli parantaa edelleen asiakkuuksien hoitoa ja asiakaspalvelua. Myös alueyksiköiden toimintaa tehostettiin ja määrää supistettiin kolmesta kahteen.

Asiakasraadit jatkoivat toimintaansa ja kokoontuivat säännöllisesti. Eteralla on 9 asiakasraatia eri puolilla Suomea. Ne tarjoavat asiakkaille vaikuttamis- ja verkostoitumiskanavan ja Eteralle arvokasta palautetta ja kehittämisideoita. Eteran palkkahallintopäivien seminaarikiertue kävi syksyn aikana 13 eri paikkakunnalla ja tarjosi ajankohtaista tietoa palkkahallinnon ammattilaisille ja tilitoimistoille. Seminaarit keräsivät kaikkiaan 1 843 osallistujaa. Eteran lisäksi mukana olivat Danske Bank, Verohallinto, Tilaajavastuu sekä AYT – ammatinharjoittajien ja yrittäjien työttömyyskassa.

Etera tutki syksyllä asiakkaidensa tyytyväisyyttä. Kokonaisarvio ei aivan yltänyt edellisvuotiselle tasolle, mutta oli edelleen erittäin hyvällä tasolla. Yli 90 prosenttia vastaajista piti Eteraa osaavana ja asiantuntevana ja koki, että asiat hoituvat Eterassa sujuvasti. Myös eteralaisten ammattitaito, osaaminen ja palveluhalu saivat kiitosta. Parannettavaa löytyi asiakkaiden tarpeiden ennakoinnissa.

Eteran strategisia kumppaneita ovat Danske Bank, Fennia ja Pohjantähti. Fennian kanssa sopimus myyntiyhteistyöstä tehtiin keväällä 2014. Myyntiyhteistyö kumppaneiden kanssa on lähtenyt vauhtiin erinomaisesti. Kumppaniyhteistyön uskotaan vaikuttavan positiivisesti asiakasmääriin lähivuosina. Etera tekee tiivistä yhteistyötä myös tilitoimistojen kanssa. Tilitoimistoyhteistyötä jatkettiin ja syvennettiin edelleen.

Sähköiset palvelut

Etera uudisti vakuutusjärjestelmänsä vuosien 2013–2014 aikana. Viimeisimpänä otettiin käyttöön laskutusjärjestelmä vuonna 2014. Loppuvuodesta Etera valitsi Digian kumppanikseen ylläpitämään järjestelmäkokonaisuutta, joka muodostaa perustan Eteran vakuutustoiminnalle. Keskittämisellä haettiin kustannushyötyä ja sujuvuutta.

Eteran asiakkaista 89 prosenttia (87 %) hoiti vakuuttamisen sähköisesti. Valtaosa Eteran asiakkaista käytti kuukausi-ilmoitustapaa palkkatietojen ilmoittamiseen ja vakuutusmaksujen maksamiseen. Uusista asiakkaista kuukausi-ilmoitustavan valitsi 87 prosenttia (89 %). Koko asiakaskannasta kuukausi-ilmoitustapaa käytti 90 prosenttia (89 %).

Sähköisiä palveluita kehitetään edelleen, ja kehittämispanokset suunnataan verkkopalveluihin ja asiakaspalvelua tukeviin järjestelmiin. Vuoden 2015 alussa testattiin chat-palvelua asiakaspalvelussa.

Yrityskuva

Eteran yritysilmettä, asiakaslupausta ja kilpailuetuja uudistettiin loppuvuodesta. Viestinnässä lisättiin läpinäkyvyyttä. Elokuusta lähtien Etera on julkaissut sijoitustuottonsa kuukausittain verkkosivuillaan. Etera tarjoaa myös ajantasaista suhdannetietoa julkaisemalla Eteran suhdanneindeksin kuukausittain. Johtoryhmän osakeomistukset julkaistaan verkkosivuilla neljännesvuosittain.

Työkykyriskien hallinta

Etera tukee asiakasyrityksiään työkyvyttömyysriskien ennaltaehkäisyssä, tunnistamisessa ja hallinnassa.

Työhyvinvointipalvelut

Vuoden aikana tehtiin työhyvinvointiyhteistyötä noin 200 asiakasyrityksen kanssa. Työhyvinvointitutkimuksia tehtiin asiakasyrityksissä runsaasti. Samoin edellisvuonna pilotoitua, hyvän vastaanoton saanutta työkyky- ja hyvinvointikyselyä kehitettiin edelleen, ja sen käyttöä laajennettiin. Seurantatutkimuksia tehtiin useissa yrityksissä ja yhteistyötä asiakasyritysten työterveyshuoltojen kanssa tiivistettiin. Työkyky- ja hyvinvointikyselyllä selvitetään henkilöstön suurimmat työkyky- ja terveysriskit. Työntekijät saavat palauteraportin omista vastauksistaan. Mikäli työntekijä antaa luvan, lähetetään hänen tuloksensa myös työterveyshuoltoon tiedoksi. Yritys saa yhteenvetona henkilöstön hyvinvointi-indikaattorin sekä yhteenvedon henkilöstön elintavoista, terveyteen ja työkykyyn vaikuttavista tekijöistä. Tuloksia voidaan hyödyntää, kun suunnitellaan työkykyä edistävien toimien kohdentamista yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Etera-opiston valmennuspäivissä asiakasyritykset saivat koulutusta esimiestyöhön ja työyhteisön kehittämiseen. Työkykyjohtamisen koulutuksissa syvennettiin mm. varhaisen tuen mallin taitoja. Kompassi-verkkopalvelu tarjosi käytännön työkaluja arjen henkilöstötyöhön. Hyvä työvire -sivusto ja Viremanageri-sovellus lanseerattiin alkuvuodesta 2014. Työviresivusto tarjoaa työkaluja oman hyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitoon. Mobiilipalvelu Viremanagerin avulla seurattiin omia elintapoja ja edistettiin hyvinvointia. Myös Vireviesti kannusti tavoitteiden saavuttamisessa.

Asiakkaiden tyytyväisyyttä Eteran työhyvinvointipalveluihin tutkittiin loppuvuodesta. Tulokset olivat erinomaiset: vastaajista 91 prosenttia koki Eteran työhyvinvointipalvelut hyödyllisiksi.

Ammatillinen kuntoutus

Ammatillisen kuntoutuksen hakemusmäärät kasvoivat edellisvuodesta, ja kuntoutujia oli aiempaa enemmän. Ammatilliseen kuntoutukseen pääsy edellyttää mm. sitä, että hakijaa uhkaa työkyvyttömyys lähivuosina. Tavoitteena on työntekijän tai yrittäjän palaaminen työhön ja työelämässä pysyminen.

Ammatillisen kuntoutuksen hakemuksia tuli 632 (608), mikä oli 4 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kuntoutusetuuspäätöksiä ammatillisesta kuntoutuksesta tehtiin 1 365 (1 293) eli 6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Uusia kuntoutuksia alkoi vuoden aikana 439 (435).

Eteran kuntoutujista takaisin työelämään palaa yli 70 prosenttia. Yli puolet kuntoutujista saa uuden ammatin, ja ammatinvaihtajista lähes puolella koulutustaso nousee.

Ammatilliseen kuntoutukseen osallistuneiden arviot Eteran palvelusta olivat hyvällä tasolla, ja asiakastytyytyväisyys parani hieman edellisvuodesta.

Lahjoitukset ja palkinnot

Etera tukee vuosittain työkyvyn edistämiseksi tehtävää tutkimusta. Vuonna 2014 Etera tuki yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatuista rahoista kahta tutkimusta. Yleislääketieteen professori Päivi Korhosen johtamassa Portaati-tutkimuksessa selvitetään psykososiaalisten riskitekijöiden vaikutusta valtimotautien, mielenterveyden häiriöiden sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisyssä. Toisessa Eteran tukemassa, psykologi Jukka Oksasen johtamassa tutkimushankkeessa selvitetään itsemurhien ennaltaehkäisyä.

Eteran Työkaveruudesta työvoimaa -kampanja jatkui edelleen ja mm. herätteli keskustelua hyvästä työelämästä Facebookissa. Eteran Ilmianna paras pomo -kampanjassa tuotiin esille esimiestyön tärkeyttä ja kannustettiin ilmiantamaan erinomaisia esimiehiä. Etera on saanut tähän mennessä kaikkiaan 430 ehdotusta parhaaksi pomoksi. Keväällä 2014 palkittiin ensimmäinen paras pomo: myyntiryhmän päällikkö Mervi Kokkonen SBS Discovery Radio Oy:stä. Toisen kerran paras pomo palkittiin alkuvuodesta 2015, ja voittajaksi valittiin Kansallisteatterin pääjohtaja Mika Myllyaho. Kampanja jatkuu edelleen.

Etera oli myös mukana palkitsemissa ansioituneen uran tehnyttä senioriyrittäjää. Etera ja Kuopion Yrittäjät palkitsivat vuoden senioriyrittäjänä kuopiolaisen Untamo Kuikan.

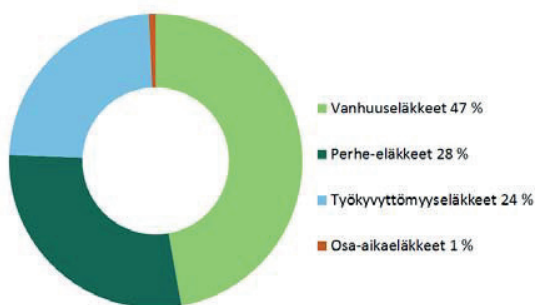
Eläkkeet

Etera maksoi eläkkeitä ja kuntoutuskuluja 1 127 miljoonaa euroa (1 110 milj. €), mikä oli 2 prosenttia edellisvuotta enemmän. Vastuunjakokorvauksia yhteisesti kustannettavista eläkkeistä Etera sai 363 miljoonaa euroa (370 milj. €). Eläkkeensaajia oli vuoden lopussa 141 202 (144 527).

Eläkehakemusten määrä väheni. Uusia eläkehakemuksia tuli 5 prosenttia edellisvuotta vähemmän, yhteensä 7 696 (8 071). Kaikkiaan Eterassa käsiteltiin vuoden aikana 18 302 eläkehakemusta (19 617), kun mukaan lasketaan jatko- ja muutoshakemukset. Eläkehakemukset käsiteltiin Eterassa keskimäärin 38 päivässä (40). Muissa yhtiöissä hakemusten käsittely kesti keskimäärin 40 päivää (40).

Uusia eläkkeitä myönnettiin 5 796 (6 335) eli 9 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Vanhuuseläkkeiden määrä kasvoi 3 prosenttia edellisvuodesta. Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä väheni 25 prosenttia. Yleisimmät syyt työkyvyttömyyseläkkeiden taustalla ovat pysyneet pitkään samoina: työkyvyttömyyseläkkeistä 27 prosenttia (27 %) myönnettiin mielenterveyden häiriöiden vuoksi ja 33 prosenttia (32 %) tuki- ja liikuntaelinten sairauksien vuoksi.

Vuonna 2014 myönnetyt uudet eläkkeet, 5 796 kpl

Etera lähetti vakuutetuilleen kaikkiaan 63 350 työeläkeotetta (63 093). Eteran verkkopalvelussa vakuutetut voivat tarkistaa oman työeläkeotteensa ja lähettää sähköisen korjauspyynnön.

Eteran vakuutettujen keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä nousi 59,0 vuoteen (58,1 v.). Vanhuuseläkkeelle Eteran vakuutetut siirtyivät keskimäärin 63,9-vuotiaina (63,8 v.).

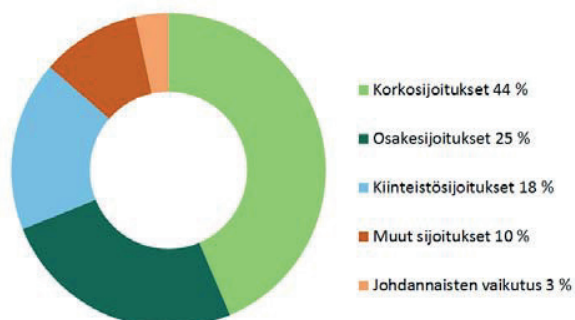
Eläkkeenhakijoiden ja -saajien arviot Eteran toiminnasta olivat edelleen hyvällä tasolla, selvisi Eteran syksyllä teettämästä asiakastyytyväisyystutkimuksesta. Asiakaspalvelua pidettiin erittäin hyvänä, ja kokonaisarvosana eläkeasioiden hoidosta parani edelleen edellisvuodesta.

Etera valmistautuu vuoden 2017 alusta voimaan tulevaan eläkeuudistukseen ja siirtyy alan yhteiseen eläkejärjestelmään vuosien 2014–2016 aikana.

Sijoitukset

Eteralla oli sijoituksia vuoden 2014 lopussa 5 796 miljoonaa euroa (5 572 milj. €). Sijoitukset tuottivat 6,3 prosenttia (0,2 %). Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoihin oli 346 miljoonaa euroa (13 milj. €). Sijoitusten viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 4,3 prosenttia ja kymmenen vuoden keskimääräinen nimellistuotto 3,6 prosenttia.

Sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltynä 31.12.2014

Etera jatkoi salkkunsaa hajauttamista mahdollisimman matalariskisiin kohteisiin, joiden pitkän aikavälin tuotto-odotus ylittää vastuuvelan tuottovaateen. Eniten vähenivät sijoitukset hyvin alhaisen tuoton valtionlainoihin sekä korkean luottoluokituksen yrityslainoihin. Uusia sijoituksia tehtiin mm. kiinteistö- ja sijoituslainoihin. Hajautus toimi hyvin, ja salkun tuotot olivat erittäin vakaat koko vuoden. Erityisen hyvin tuottivat listatut osake- ja korkosijoitukset. Koko vuoden tuotto ylitti selvästi vastuuvelan tuottovaateen.

Etera sijoittaa aktiivisesti Suomeen. Vuoden lopussa Eteran sijoitusomaisuudesta 42 prosenttia (45 %) oli Suomessa. Kotimarkkinoille Etera sijoittaa erityisesti yritysrahoituksen ja kiinteistöjen kautta.

Vuoden 2014 alussa Etera aloitti yhteistyön kansainvälisen State Street Corporationin kanssa. Etera hankki State Streetiltä mm. arvopaperihallintoon sekä arvopaperi- ja riskienhallintajärjestelmiin liittyviä palveluita.

Etera lisäsi läpinäkyvyyttä sijoituksista viestimiseen. Elokuusta lähtien Etera on julkaissut sijoitustuottonsa kuukausittain verkkosivuillaan.

Vuoden 2014 lopussa sijoitukset jakautuivat riskikorjatusti seuraavasti:

Sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltynä	31.12.2014, milj. €	31.12.2013, milj. €
Korkosijoitukset	2 525	2 076
Lainasaamiset	353	392
Joukkovelkakirjalainat	1 658	1 311
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	273	-245
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	1 385	1 556

Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	514	372
Osakesijoitukset	1 467	1 604
Noteeratut osakkeet	905	1 088
Pääomasijoitukset	506	415
Noteeraamattomat osakkeet	57	101
Kiinteistösijoitukset	1 014	970
Suorat kiinteistösijoitukset	720	681
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	294	290
Muut sijoitukset	594	231
Hedge-rahastosijoitukset	233	147
Hyödykesijoitukset	10	0
Muut sijoitukset	350	84
Sijoitukset yhteensä	5 599	4 881
Johdannaisten vaikutus	197	691
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	5 796	5 572

Korkosijoitukset

Korkosijoitukset tuottivat kokonaisuudessaan 4,8 prosenttia (-1,4 %). Joukkovelkakirjalainojen tuotto oli 6,0 prosenttia (-3,0 %). Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainojen tuotto oli 3,4 prosenttia (-23,8 %) ja muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainojen tuotto 6,6 prosenttia (-1,3 %). Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset tuottivat 0,8 prosenttia (0,3 %).

Korkojen oltua laskussa koko vuoden ajan pitkien valtionlainojen tuotot nousivat odotusten vastaisesti poikkeuksellisen hyvälle tasolle myös vuonna 2014. Eteran korkosijoitusten tuottoa nosti erityisesti sijoitukset kehittyville markkinoille. Yrityslainojen riskilisät eivät enää kaventuneet merkittävästi, ja loppuvuodesta joillain sektoreilla ne jopa kääntyivät kasvuun. Yrityslainojen tuotot ylsivät kuitenkin hyvälle tasolle korkojen laskun auttamana ja toteutuneiden konkurssien lukumäärän jäätyä vähäisiksi.

Osakesijoitukset

Eteran osakesijoitukset tuottivat erinomaisesti vuonna 2014 huolimatta maailmantalouden hidastuvasta kasvuvauhdista ja yritysten hiipuvasta tuloskehityksestä. Osakesijoitusten tuotto oli 10,8 prosenttia (2,4 %). Noteeratut osakkeet tuottivat 13,0 prosenttia (-1,1 %).

Parhaiten tuottivat kotimaiset osakesijoitukset, joissa onnistuttiin yritysvalinnassa. Hyvin tuottivat myös sijoitukset euroalueen ulkopuolelle. Osakesijoitusten pidemmän aikavälin tuotto-odotukset ovat heikentyneet, mutta keskuspankkien jatkaessa elvytystä osakkeissa voi olla vielä paljonkin nousuvaraa lyhyellä tähtämellä.

Kiinteistösjoiotukset

Kiinteistösjoiotukset tuottivat kokonaisuudessaan 5,4 prosenttia (5,8 %). Suorien kiinteistösjoiotusten tuotto oli 5,5 prosenttia (4,0 %) ja kiinteistösjoiotusrahastojen tuotto 5,3 prosenttia (11,1 %).

Kiinteistömarkkinoilla vuosi oli poikkeuksellisen vilkas. Ulkomaiset sijoittajat ovat tehneet paluun Suomen kiinteistömarkkinoille, ja kilpailua erityisesti parhaista kohteista on syntynyt. Eteran uusissa Töölönlahden toimistotaloissa tämä on näkynyt selvästi kohonneina arvostuksina.

Eteralla on parhaillaan rakenteilla 93 senioriasunnon kohde Helsingin Kampissa. Vuoden 2015 alussa valmistui Tikkurilan Dixin toimisto- ja liikekeskuksen ensimmäinen vaihe, josta Etera omistaa toimistotilaa. Myös rahastot, joissa Eteralla on merkittäviä omistuksia, ovat olleet aktiivisia toimijoita.

Yritysrahoitus

Yritysrahoituksen tuotto oli 5,6 prosenttia (8,0 %). Pääomasijoitukset tuottivat 8,0 prosenttia (12,7 %) ja lainasaamiset 4,2 prosenttia (4,4 %). Noteeraamattomien osakkeiden tuotto oli -3,9 prosenttia (3,7 %).

Vuonna 2014 parhaiten tuottivat riskitasoltaan korkeat välirahoitus ja pääomarahastot, joiden määrää myös kasvatettiin vuoden aikana. Takaisinlainojen kysyntä oli maltillista, ja niiden määrä pieneni hieman. Noteeraamattomien osakkeiden negatiivinen tuotto johtui yksittäisen sijoituksen alaskirjauksesta.

Yritysrahoitus on Eteran strateginen painopistealue. Etera hakee aktiivisesti uusia kiinnostavia sijoituskohteita.

Uusia oman pääoman ehtoisia sijoituksia Etera teki vuoden aikana hoivayhtiö MediVida Oy:hyn, terveysteknologiayritys Newlcon Oy:hyn sekä logistiikan ulkoistus- ja asiantuntijapalveluihin erikoituneeseen HUB logistics Finland Oy:hyn.

Muut sijoitukset

Muut sijoitukset tuottivat kokonaisuudessaan 2,6 prosenttia (-13,7 %). Hedge-rahastosijoitusten tuotto oli 5,5 prosenttia (5,8 %) ja muiden sijoitusten tuotto 1,2 prosenttia (-).

Etera on hiljalleen kasvattanut vaihtoehtoisten sijoitusten osuutta perinteisten omaisuusluokkien tuotto-odotusten laskiessa. Vuonna 2014 hedge-rahastot tuottivat odotusten mukaisesti, ja nykyisessä korkoympäristössä tasoa voidaan pitää hyvänä. Näiden sijoitusten odotetaan hajauttavan muun salkun tuottoja ja tuottavan suhteellisen tasaisesti korkotasosta ja markkinakehityksestä riippumatta myös tulevaisuudessa.

Vastuullinen sijoittaminen

Etera on sitoutunut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (UNPRI), ja vuonna 2014 laadittiin UNPRI-raportti. Taloudellisten näkökulmien lisäksi sijoittamisessa huomioidaan hyvään hallintotapaan, sosiaaliseen vastuuseen sekä ympäristöön liittyviä asioita.

Eteran sijoitustoiminnassa noudatetaan omistajaohjauksen periaatteita. Omistajavallan käytössä Etera noudattaa lojaalisuuden, aktiivisuuden, läpinäkyvyyden ja kohtuullisuuden periaatteita. Etera osallistui vuoden aikana aktiivisesti niiden yhtiöiden yhtiökokouksiin, joissa Eteralla on omistuksia.

Etera jatkoi yhteistyötään GES Investment Servicesin kanssa. GES tarkasti Eteran osake- ja korkosalkun puolivuosittain sekä arvioi Eteran salkussa olevien yhtiöiden vastuullisuutta. Etera on vastuullista sijoitustoimintaa edistävän Finland's Sustainable Investment Forumin (Finsif) jäsen ja osallistui yhdistyksen kokouksiin sekä seminaareihin.

Etera edistää kestäväää kehitystä ja ekotehokkuutta kiinteistösijoituksissaan ja on kestäväää rakentamista edistävän Green Building Council Finlandin jäsen. Etera käyttää toimistorakennushankkeissaan LEED-sertifikaatteja tai muita ympäristösertifikaatteja. Eteran toimitalo Helsingissä on WWF:n sertifioima Green Office. Etera raportoi ympäristöohjelmansa tuloksista vuosittain WWF:lle.

Konserni

Konserniin kuului 46 tytäryhtiötä (51), joista 27 oli kiinteistöosakeyhtiötä, 11 asunto-osakeyhtiötä, 1 osakeyhtiö ja 8 kiinteistönhallintayhtiötä. Lisäksi Etera on osakkaana 16 omistusyhteisyriyöksessä (17). Tilikauden aikana Etera perusti 2 kiinteistönhallintayhtiötä. Etera osti yhden ja myi 8 tytäryhtiötä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä oli Eterassa keskimäärin 252 (288). Henkilöstöstä 97 prosenttia (94 %) oli vakituudessa työsuhhteessa. Naisten osuus oli 72 prosenttia (72 %), ja henkilöstön keski-ikä oli 46 vuotta (45 v.).

Keväällä 2014 Eterassa käytiin yhteistoimintaneuvottelut. Sopeuttamistoimet olivat osa laajempaa ohjelmaa, jolla parannetaan kustannustehokkuutta. Yt-menettelyssä neuvoteltiin enintään 40 henkilön työpanoksen vähentämisestä. Yt-neuvottelut johtivat 38 henkilön vähennykseen.

Vuoden aikana eläköityi 7 henkilöä (6). Kaikkiaan henkilöstön määrä väheni vuoden aikana 65 henkilöllä (20). Uusia henkilöitä rekrytoitiin 6 (16). Vakituiseen työsuhhteeseen heistä tuli 5 (6). Luvuissa ei ole mukana vuosilomasijaisuuksia eikä muita lyhyitä sijaisuuksia.

DI Stefan Björkman aloitti Eterassa varatoimitusjohtajana helmikuussa ja otti toimitusjohtajan tehtävät vastaan 1.8.2014, kun Eteran edellinen toimitusjohtaja Hannu Tarkkonen jäi eläkkeelle. Eteran organisaatio uudistettiin toukokuun alussa. Uusi organisaatio perustuu kolmeen liiketoimintayksikköön: asiakkuudet ja vakuuttaminen, työkyky ja eläkkeet sekä sijoitukset ja asiakasrahoitus. Liiketoimintayksiköitä tukevat ja valvovat toimitusjohtajan esikuntana toimivat tukiyksiköt: aktuaaripalvelut, henkilöstö, viestintä ja lakiasiat, tietohallinto sekä talous ja riskienvalvonta.

Palkkoja ja palkkioita maksettiin henkilöstölle 16 miljoonaa euroa (16 milj. €). Palkka- ja palkkioselvitys julkaistaan osana Eteran verkkovuosikertomusta.

Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen

Henkilöstön hyvinvointia tutkittiin vuoden aikana monella tavalla. Työkyky- ja hyvinvointikyselyllä kartoitettiin eteralaisten työkykyä, terveyttä, henkisiä voimavaroja sekä elintapoja. Henkilöstön hyvinvointi-indikaattori oli hyvällä tasolla ja parani edellisvuodesta. Tuloksia hyödynnetään suunniteltaessa jatkopolkuja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseksi. Työkyvyn ylläpitoon ja edistämiseen liittyvä varhaisen tuen malli oli aktiivisessa käytössä, ja työkykykeskusteluja käytiin pitkin vuotta. Etätöy kasvatti edelleen suosiotaan. Säännöllisesti etätöytä tekee 96 eteralaista (84).

Työyhteisön toimivuutta ja työilmapiiriä tutkittiin syksyllä Great Place to Work -tutkimuksella. Tulokset paranivat edelliskerrasta. Työtapakyselyllä kerättiin tietoa Eteran toimitilauudistusta varten. Eteran toimitaloa uudistetaan, ja koko henkilöstö siirtyy vuoden 2015 aikana työskentelemään uudistettuihin tiloihin. Tavoitteena on toimiva monitilaratkaisu, joka tukee yhteistyötä ja uusia työn tekemisen tapoja.

Arvoja ja yrityskulttuuria pohdittiin syksyllä arvokahvilassa. Kaikilla eteralaisilla oli mahdollisuus kertoa mielipiteensä ja osallistua Eteran arvojen ja kilpailuetujen työstämiseen. Esimiestyöpajoissa pureuduttiin erilaisiin ajankohtais- sekä johtamisteemoihin. Aiheina olivat mm. strategian saattaminen arkeen suunnittelun ja osallistamisen avulla sekä uusien toimitilojen vaikutus työyhteisöön ja toimintatapoihin.

Hyvä työpaikka -ryhmä järjesti erilaisia tapahtumia, joilla edistettiin yhteishenkeä ja -toimintaa. Ryhmän jäsenet osallistuvat aktiivisesti myös sisäiseen viestintään ja toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen.

Osaamisen kehittämisen painopisteiksi valittiin vuonna 2014 moniosaaminen ja lähijohtaminen. Käytännössä tämä johti esimerkiksi kehityskeskustelurytmin ja -mallin uudistamiseen.

Hallinto

Eteran osakkaita ovat vakuutusosastajat, vakuutetut työntekijät vakuutuskohtaisesti yhdessä sekä takuupääoman omistajat. Eteralla on 112 000 euron takuupääoma, joka jakaantuu 112:een tuhannen euron nimellisarvoiseen takuuosuuteen. Takuupääomalle hyvitetään vuosittain kohtuullista tuottoa vastaava korko, joka on TyEL-vakuutuksessa käytettävä perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Takuupääoman koron maksamisesta päättää vuosittain yhtiökokous.

Eteran varsinainen yhtiökokous pidettiin 8.5.2014. Hallintoneuvoston kokouksia oli vuoden aikana kolme ja hallituksen kokouksia 12. Puheenjohtajisto kokoontui hallitusten kokousten edellä. Näistä kuudessa kokouksessa käsiteltiin nimitys- ja palkitsemisasiota. Vaalivaliokunta kokoontui kolme kertaa ja tarkastusvaliokunta viisi kertaa.

Eteran hallituksessa uusina jäseninä aloittivat vuoden 2014 alussa YIT Oyj:n varatoimitusjohtaja Tero Kiviniemi ja Uusi Insinööriliitto UIL ry:n puheenjohtaja Pertti Porokari. Uusina varajäseninä aloittivat Peab Oy:n toimitusjohtaja Mika Katajisto ja Steveco Oy:n toimitusjohtaja Henri Kuitunen. Robert Öhman erosi hallituksesta kesäkuussa. Eteran hallituksen puheenjohtaja vaihtui kesällä. Lasse Johansson toimi hallituksen puheenjohtajana 30.6.2014 saakka. Heinäkuun alusta lähtien hallituksen puheenjohtajana on

toiminut YIT Oyj:n varatoimitusjohtaja Tero Kiviniemi. Varapuheenjohtajina toimivat Elinkeinoelämän Keskusliiton asiantuntija Mikko Nyyslä ja Rakennusliitto ry:n II:n puheenjohtaja Kyösti Suokas.

Yhtiökokous valitsi Eteran hallintoneuvoston uusiksi jäseniksi StaffPoint Oy:n toimitusjohtajan Ari Kuneliuksen ja YIT Oyj:n henkilöstöjohtajan Pii Raulon. Erovuoroisista jäsenistä hallintoneuvostossa jatkoivat kaikki kolmelta. Yhtiökokous valitsi tilintarkastajat edelleen Ernst & Young Oy:stä.

Hallintoneuvoston kokouksessa 24.4.2014 hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Lemminkäinen Infra Oy:n toimitusjohtaja Harri Kailasalo. Hallintoneuvoston varapuheenjohtajana jatkoi Rakennusliitto ry:n työntoimitsija Markus Ainasoja. Hallintoneuvoston aiempi puheenjohtaja Tero Kiviniemi erosi hallintoneuvostosta vuoden 2014 alusta alkaen tultuaan valituksi Eteran hallitukseen. Loppuvuodesta hallintoneuvostosta erosivat Rauno Nurmi ja Eija Hietanen.

Etera julkaisi johtoryhmän osakeomistukset verkkosivuillaan ensimmäisen kerran helmikuussa 2014. Omistukset julkaistaan neljännesvuosittain.

Selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) Etera julkaisee osana verkkovuosikertomustaan.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Eteran riskienhallinnan tavoitteena on hallita riskejä, jotka vaarantaisivat lakisääteisen tehtävän hoitamisen, strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja liiketoiminnan kehittämisen ja toteuttamisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kokonaisvastuu riskienhallinnasta on hallituksella ja toimitusjohtajalla. Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman. Eteran koko riskienhallinnan suunnittelu, arviointi ja raportoinnin koordinointi toimitusjohtajan hyväksymässä laajuudessa on vastuutettu erikseen. Sijoituksiin liittyvä riskienvalvonta on järjestetty erilleen sijoitustoiminnasta. Talous ja riskienvalvonta -toiminto arvioi ja valvoo sijoitusriskejä sekä raportoi niistä hallitukselle ja johdolle.

Sijoitusriskejä hallitaan muuttamalla sijoitussalkun riskin määrää ja jakaumaa niin, että riskien määrä ja koostumus on aina oikein mitoitettu yhtiön vakavaraisuuden kannalta ja optimaalinen rahoitusmarkkinoiden tilaan nähden. Eteran hallitus on sijoitussuunnitelmassa määritellyt riskilimiitit eli kuinka paljon riskiä voidaan ottaa eri muodoissa ja koko salkun osalta. Keskeisiä riskialueita ovat vakavaraisuuspoikkeama-, osake-, korko-, luotto- ja valuuttariski sekä kiinteistö- ja hedge fund -riskit.

Vakuutusliikkeen riskejä hallitaan tasoitusmäärän avulla. Vakuutusliikkeen ylijäämäinen tulos siirretään tasoitusmäärään ja vastaavasti vakuutusliikkeen alijäämäinen tulos katetaan siitä.

Riskienhallintaa ja Eteran keskeisiä riskejä kuvataan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tulevaisuuden näkymiä

Eläkeuudistus tuo yrityksille ja yrittäjille lisää ennustettavuutta eläkemaksujen osalta muutoin hyvin epävarmassa toimintaympäristössä. Etera on valmistautunut viemään läpi tarvittavat muutokset omassa toiminnassaan. Tietojärjestelmien osalta Etera siirtyy toimialan yhteisiin eläkejärjestelmiin ennen vuotta 2017.

Etera jatkaa omaa työtään työeläkekentän kustannustehokkuuden, läpinäkyvyyden ja moninaisuuden turvaamiseksi. Oman toiminnan muutoksista kootun Etera 2020 -ohjelman toteuttamista jatketaan.

Suomen taloustilanne on haastava. Useat murrokset jatkuvat elinkeinoelämässä ja heijastuvat myös julkiseen sektoriin. Suomen kannalta vientimarkkinoiden piristyminen olisi tärkeää. Öljyn matalampi hintataso sekä euron heikkeneminen voivat tukea tämänkaltaista kehitystä. Etera etsii sijoituskohteita kotimaasta lyhyen tähtäimen taloussuhdanteesta riippumatta. Suomalaisten yritysten ja yrittäjien panostuksia työkykyyn Etera tukee aktiivisena kumppanina.

Sijoittamisen osalta epävarmuus jatkuu, ja on odotettavissa nopeita hintaliikkeitä eri omaisuuslajeissa. Merkittävänä osassa pääomamarkkinoilla ovat keskuspankkien mittavat rahapoliittiset päätökset sekä poliittisen riskin kasvu monessa ilmansuunnassa. Osakkeiden ja muiden riskiomaisuusluokkien korkea arvostustaso yhdessä matalan korkotason kanssa tekee sijoitusympäristöstä edelleen vaativan. Eläkevarojen tuottava ja turvaava sijoittaminen edellyttää sekä hajauttamista eri omaisuusluokkiin että onnistunutta riskienhallintaa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tilinpäätös on laadittu noudattaen lakia työeläkevakuutusyhtiöistä, vakuutusyhtiö-, kirjanpito- ja osakeyhtiölakia, kirjanpitoasetusta, sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Eteran oma pääoma käsittää pohjarahaston ja takuupääoman sekä voittovarot kuluvalta ja edellisiltä tilikausilta.

Konsernitilinpäätös

Konsernin muodostavat emoyhtiö Etera sekä 46 suoraan tai tytäryhtiöiden kautta omistettua kotimaista kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiötä. Lisäksi konserniin kuuluu 16 osakkuusyhtiötä. Näitä ei ole yhdistelty, koska kyseessä olevat osakkuusyritykset ovat kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu keskinäiset saamiset ja velat, tuotot ja kulut sekä osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty hankintahetkestä lähtien. Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä lukuun ottamatta alle 100 prosenttia omistettuja keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä ja asunto-osakeyhtiöitä, jotka on yhdistelty suhteellisella menetelmällä.

Kiinteistöjen osalta syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu tytäryhtiöiden maa-alueisiin ja rakennuksiin hankintamenon suhteessa. Rakennuksiin kohdistetun konserniaktiivan poistosuunnitelma vastaa tytäryhtiöissä noudatettua rakennusten poistosuunnitelmaa.

Tulos ja vakuutustekninen vastuuvélka

Kirjanpidon vastuuvélka kertoo tulevia eläke- ja muita menoja varten varattujen varojen määrän. Varojen määrään ei lueta omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen välistä arvostuseroa. Varojen riittävyttä Eteran vakuutus- ja sijoitustoimintaan sisältyvien riskien osalta seurataan vakavaraisuustarkastelussa erillään varsinaisesta kirjanpidosta. Tilikauden voitto tuloslaskelmalla määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet on taseessa kirjattu hankintamenoon tai sitä alempan käypään arvoon.

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä, kiinnelainasaamiset, muut lainasaamiset sekä talletukset on kirjattu nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen käypään arvoon.

Sijoitusomaisuutena olevat osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenoon tai sitä alempan käypään arvoon. Hankintameno on laskettu käyttäen keskihintaa. Aiemmin tehdyt arvonalennukset on käyvän arvon noustessa palautettu tulosvaikutteisesti korkeintaan alkuperäiseen hankintamenoon asti.

Käyttöomaisuutena olevat osakkeet ja osuudet on taseessa kirjattu hankintamenoon tai sitä alempan todennäköiseen käypään arvoon.

Pääomarahasto-osuudet on taseessa kirjattu hankintamenoon tai sitä alempan käypään arvoon.

Rahoitusmarkkinavälineiden tasearvona käytetään hankintamenoa, jota on oikaistu hankintameno ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella sekä oikaistuna arvonalentumisilla, arvonalentumisen johtuessa muista kuin yleisen korkotason vaihteluista. Aiemmin tehdyt arvonalennukset on käyvän arvon noustessa palautettu tulosvaikutteisesti korkeintaan jaksotettuun hankintamenoon asti. Nimellisarvon ja hankinta-arvon erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineiden juoksuajana. Hankintameno on laskettu keskihintaa käyttäen.

Tiedot tilinpäätöshetkellä arvopapereiden lainaussopimuksilla lainaksi luovutetuista arvopapereista on kerrottu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen.

Tilinpäätöshetkellä avoinna olevien lainaussopimusten vastapuolena on selvitysyhteisö, jolle lainaksi ottaja on asettanut lainoista vakuuden.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston kirjanpitoarvo on hankintameno vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Vakuutusmaksusaamiset on kirjattu todennäköiseen arvoonsa.

Sijoitusten käyvät arvot

Kiinteistösjoitusten käypä arvo on määritetty kiinteistökohteittain käyttäen tuottoarvomenetelmää, alueellisia markkinahintatilastoja sekä kiinteistökohtaista arviointia. Arviointia tehtäessä on käytetty sekä omia että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Konserniyrityksiltä olevien lainasaamisten, kiinnelainasaamisten, muiden lainasaamisten sekä talletusten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alempaa todennäköistä arvoa.

Noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä ostokurssia tai sen puuttuessa kaupankäyntikurssia. Muiden osakkeiden käypänä arvona on käytetty jäljellä olevaa hankintamenoa tai todennäköistä luovutushintaa tai substanssiin perustuvaa arvoa. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä saatavissa olevaa hallinnointiyhtiön ilmoittamaa rahasto-osuuden arvoa.

Käyttöomaisuutena olevien osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona pidetään kirjanpitoarvoa.

Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa rahaston käypää arvoa tai sen puuttuessa hankintamenoa.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypinä arvoina käytetään tilikauden viimeisen kaupantekopäivän kaupantekokurssia tai sen puuttuessa todennäköistä luovutushintaa.

Kiinnelainasaamisten, muiden lainasaamisten ja talletusten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alempaa todennäköistä arvoa.

Ulkomaanrahanmääräisten sijoitusten käypiä arvoja määritettäessä on käytetty Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän noteeraamia valuuttakursseja.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia on käytetty operatiivisesti sijoitusriskiä pienentävinä sekä muissa tarkoituksessa tehtyinä sijoituksina, mutta niihin ei sovelleta kirjanpidon suojauslaskentaa. Avoimien johdannaisten realisoitumattomat negatiiviset arvonmuutokset on kirjattu tilikauden kuluksi, realisoitumattomia arvonnousuja ei kirjata tuotoksi. Tilikauden aikana johdannaissopimusten sulkemisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi ja kuluksi.

Johdannaissopimusten käypänä arvona käytetään pääsääntöisesti markkinahintaa tai sopimuksen todennäköistä luovutus- tai sulkemishintaa. Tilikauden aikana on käytetty korko-, valuutta-, osake-, ja hyödykejohdannaisia.

Käyvän arvon määritysmenetelminä on käytetty listattujen johdannaisten osalta pörssissä noteerattua hintaa, OTC-johdannaisten osalta on käytetty riippumattoman ulkopuolisen palveluntarjoajan hintoja, jotka on laskettu yleisillä arvostusmalleilla käyttäen tilinpäätöshetken markkinainformaatiota, kuten korkokäyriä ja valuuttakursseja.

Sijoitustoiminnan tunnusluku liitetiedot

Sijoitusjakauma käyvin arvoin ja sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin liitetiedot ovat laadittu uudistetun määräys- ja ohjekokoelman 1.1.2013 mukaan.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot käyttö- ja sijoitusomaisuudesta lasketaan ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina seuraavien pitoaikojen mukaan:

Asuin- ja toimistorakennukset	40-50 vuotta
Puiset rakennukset	20 vuotta
Rakennusten ainesosat ja tekniset laitteet	10 vuotta
Kalusto, koneet ja laitteet	5 vuotta
Atk-ohjelmat ja autot	4 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta

Eteran itselleen kehittämien räätälöityjen tietojärjestelmien kehittämiskustannukset kirjataan pääsääntöisesti vuosikuluiksi.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksin. Lisäeläketurva on järjestetty joko TEL-lisäeläkevakuutuksella tai vapaaehtoisella lisäeläkevakuutuksella.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana on laskettu työsuhteessa olevan henkilöstön kuukausittaisten henkilömäärien keskiarvona. Laskelmaa on oikaistu osa-aikaisten työntekijöiden osalta.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanvaluuttamääräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Verot

Tuloslaskelmaan on merkitty tilikauden ja aikaisempien tilikausien suoriteperusteiset verot.

Poistoerot on konsernissa jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kokonaisliikekulut toiminnoittain

Liikekulut sekä kaluston ja aineettomien hyödykkeiden suunnitelmapoistot sisältyvät tuloslaskelman eri eriin toimintokohtaisesti.

Maksettuihin korvauksiin sisältyvät korvaustoiminnan ja työkyvynylläpitotoiminnon hoitamisesta aiheutuvat liikekulut ja suunnitelmapoistot.

Liikekuluihin sisältyvät vakuutusten hankintaan, vakuutusten hoitoon ja hallintoon liittyvät liikekulut ja suunnitelmapoistot sekä lakisääteiset maksut.

Sijoitustoiminnan kuluihin sisältyvät kiinteistösijoitusten ja muiden sijoitusten hoitamiseen liittyvät liikekulut ja suunnitelmapoistot.

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2014	<u>2014</u>	Liitetieto	<u>2013</u>
Vakuutustekninen laskelma			
Vakuutusmaksutulo	678 563 335,00	[1]	659 103 084,66
Sijoitustoiminnan tuotot	874 010 719,09	[3]	898 536 432,40
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	-773 243 281,15	[2, 4]	-750 943 078,89
Korvausvastuun muutos			
Kokonaismuutos	-62 623 087,00		-72 326 596,57
Korvauskulut, netto	-835 866 368,15		-823 269 675,46
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Kokonaismuutos	12 102 563,19		299 529 592,69
Liikekulut	-25 816 262,83	[4]	-38 561 099,58
Sijoitustoiminnan kulut	<u>-699 100 488,96</u>	[3, 4]	<u>-992 162 992,53</u>
Vakuutustekninen tulos	3 893 497,34		3 175 342,18
Muu kuin vakuutustekninen laskelma			
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos	108 047,20		44 334,98
Tuloverot			
Tilikauden verot	-1 677 544,54		-1 280 895,04
Aikaisempien tilikausien verot	0,00		113 217,88
	<u>-1 677 544,54</u>		<u>-1 167 677,16</u>
Tilikauden voitto/tappio	<u>2 324 000,00</u>		<u>2 052 000,00</u>

TASE	<u>31.12.2014</u>	Liitetieto	<u>31.12.2013</u>
Vastaavaa			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	1 224 805,78		1 393 811,26
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>10 720 208,25</u>		<u>8 146 571,54</u>
	11 945 014,03	[12]	9 540 382,80
Sijoitukset			
Kiinteistösjoitukset			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	251 782 041,94	[6, 7, 8]	258 141 209,60
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	318 600 263,08	[6, 7]	273 552 472,94
Lainasaamiset omistusyhteisyryksiltä	<u>59 396 695,28</u>	[6, 7]	<u>60 347 207,78</u>
	629 779 000,30		592 040 890,32
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	2 576 141 819,28	[6, 9]	2 571 199 769,02
Rahoitusmarkkinavälineet	1 041 350 688,73	[6]	1 115 115 265,15
Kiinnelainasaamiset	131 333 502,62	[6]	157 356 524,38
Muut lainasaamiset	229 445 649,10	[6, 10]	253 572 491,43
Talletukset	<u>45 165 260,70</u>	[6]	<u>155 889 591,98</u>
	4 023 436 920,43		4 253 133 641,96
Sijoitukset yhteensä	4 653 215 920,73	[6]	4 845 174 532,28
Saamiset			
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutuksenottajilta	75 244 063,35		79 715 854,42
Muut saamiset			
Saman konsernin yrityksiltä	846 544,29		2 584 839,01
Omistusyhteisyryksiltä	0,00		11 748,06
Muilta	<u>179 367 147,84</u>	[11]	<u>236 256 935,00</u>
	255 457 755,48		318 569 376,49
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	1 131 788,83	[12]	1 378 561,22
Rahat ja pankkisaamiset	<u>476 149 938,93</u>		<u>195 502 971,96</u>
	477 281 727,76		196 881 533,18
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat	15 289 725,99		17 339 537,92
Saaminen vastuunjaosta	346 600,00		2 796 200,00
Muut siirtosaamiset	<u>264 631,33</u>		<u>179 861,35</u>
	15 900 957,32		20 315 599,27
	<u>5 413 801 375,32</u>		<u>5 390 481 424,02</u>

TASE	<u>31.12.2014</u>	Liitetieto	<u>31.12.2013</u>
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Pohjarahasto	5 000 000,00		5 000 000,00
Takuupääoma	112 000,00		112 000,00
Edellisten tilikausien voitto/tappio	43 762 995,68		41 757 014,93
Tilikauden voitto/tappio	<u>2 324 000,00</u>		<u>2 052 000,00</u>
	51 198 995,68	[13]	48 921 014,93
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	336 811,42		444 858,62
Vakuutustekninen vastuovelka			
Vakuutusmaksuvastuu	2 472 356 651,03		2 484 459 214,22
Korvausvastuu	<u>2 723 138 832,69</u>		<u>2 660 515 745,69</u>
	5 195 495 483,72	[14]	5 144 974 959,91
Velat			
Lainat rahoituslaitoksilta			
Ensivakuutustoiminnasta	457 974,15		4 956 002,86
Muut velat			
Saman konsernin yrityksille	586,74		141 450,51
Omistusyhteisy yrityksille	156 251,65		52 253,26
Muille	<u>92 866 453,63</u>	[15]	<u>136 641 365,61</u>
	93 481 266,17		141 791 072,24
Siirtovelat			
Velka vastuunjakoon	1 689 200,00		1 585 500,00
Muut siirtovelat	<u>71 599 618,33</u>	[16]	<u>52 764 018,32</u>
	73 288 818,33		54 349 518,32
	<u>5 413 801 375,32</u>		<u>5 390 481 424,02</u>

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	3 893 497,34	3 175 342,18
Oikaisut:		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	50 520 523,81	-227 202 996,12
Sijoitusten arvonalentumiset ja palautuneet arvonalentumiset	12 342 849,37	135 956 701,45
Suunnitelman mukaiset poistot	2 730 343,36	2 566 434,35
Muut oikaisut	-155 902 351,86	-197 073 290,01
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	<u>-86 415 137,98</u>	<u>-282 577 808,15</u>
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	67 526 262,96	-141 500 087,88
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	-29 370 506,06	91 451 883,80
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-48 259 381,08	-332 626 012,23
Maksetut välittömät verot	-1 677 544,54	-1 167 677,16
Liiketoiminnan rahavirta	<u>-49 936 925,62</u>	<u>-333 793 689,39</u>
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin	-469 157 706,26	-2 222 233 140,40
Luovutustulot sijoituksista	804 250 368,46	2 483 472 197,13
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-4 462 750,36	2 671 873,48
Investointien rahavirta	<u>330 629 911,84</u>	<u>263 910 930,21</u>
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-46 019,25	-45 179,25
Rahavarojen muutos	<u>280 646 966,97</u>	<u>-69 927 938,43</u>
Rahavarat tilikauden alussa	195 502 971,96	265 430 910,39
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>476 149 938,93</u>	<u>195 502 971,96</u>
	<u>280 646 966,97</u>	<u>-69 927 938,43</u>

1. VAKUUTUSMAKSUTULO

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
TyEL:n mukainen perusvakuutus		
Työnantajan osuus	492 460 609,73	486 752 862,77
Työntekijän osuus	<u>158 623 554,36</u>	<u>148 514 445,72</u>
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	173 290,67	182 977,24
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	<u>27 305 880,24</u>	<u>23 652 798,93</u>
Vakuutusmaksutulo ¹⁾	<u>678 563 335,00</u>	<u>659 103 084,66</u>
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (-)		
LEL ²⁾	237 153,25	324 126,31
TyEL	3 272 905,56	2 946 224,90
YEL	<u>1 143 529,19</u>	<u>671 222,69</u>
	<u>4 653 588,00</u>	<u>3 941 573,90</u>

¹⁾ Luottotappioilla vähennettynä

²⁾ Kohdistuu LEL/TaEL-vakuutusmaksukantaan ennen

2. MAKSETUT KORVAUKSET

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Maksettu eläkkeensaajille		
TyEL:n mukainen perusvakuutus	1 121 621 340,39	1 106 200 021,49
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	22 661,69	10 678,47
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	<u>5 399 291,62</u>	<u>3 640 358,26</u>
Maksettu / saatu vastuunjakokorvauksia	1 127 043 293,70	1 109 851 058,22
TyEL-eläkkeet	-331 511 618,77	-341 047 430,88
YEL-eläkkeet	2 955 633,16	784 013,47
Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksusta ja palkat- tomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	-34 440 071,02	-29 615 060,71
VEKL:n valtion korvaus	<u>-106 923,24</u>	<u>-74 312,79</u>
Yhteensä	<u>-363 102 979,87</u>	<u>-369 952 790,91</u>
Korvaustoiminnan hoitokulut	8 433 918,45	9 337 349,24
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	<u>869 048,87</u>	<u>894 156,00</u>
Maksetut korvaukset yhteensä	<u>773 243 281,15</u>	<u>750 129 772,55</u>

3. SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

Sijoitustoiminnan tuotot	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Korkotuotot	12 571 472,08	10 438 411,71
Muut tuotot	0,00	6,00
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyriityksiin		
Korkotuotot	653 660,93	777 308,31
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot	11 400,00	
Korkotuotot	107 582,71	254 208,09
Muut tuotot	29 961 870,44	35 644 151,65
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	71 377 776,65	71 216 572,50
Korkotuotot	74 261 727,07	85 792 684,16
Muut tuotot	<u>378 286 255,55</u>	<u>443 526 270,92</u>
Yhteensä	567 231 745,43	647 649 613,34
Arvon alentumisten palautukset	116 514 105,17	29 407 436,35
Myyntivoitot	190 264 868,49	221 479 382,71
Yhteensä	<u>874 010 719,09</u>	<u>898 536 432,40</u>
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	15 718 374,70	18 254 161,70
Kulut muista sijoituksista	502 340 465,76	726 791 186,53
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	<u>17 396 725,49</u>	<u>56 908 711,19</u>
Yhteensä	535 455 565,95	801 954 059,42
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	128 856 954,54	165 364 137,80
Rakennusten suunnitelmapoistot	<u>436 149,81</u>	<u>429 289,35</u>
Myyntitappiot	34 351 818,66	24 415 505,96
Yhteensä	<u>699 100 488,96</u>	<u>992 162 992,53</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	<u>174 910 230,13</u>	<u>-93 626 560,13</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	<u>174 910 230,13</u>	<u>-93 626 560,13</u>

4. KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN

	<u>2014</u>		<u>2013</u>	
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnan hoitokulut	8 433 918,45		10 150 655,58	
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	<u>869 048,87</u>	9 302 967,32	<u>894 156,00</u>	11 044 811,58
Liikekulut		25 816 262,83		38 561 099,58
Sijoitustoiminnan hoitokulut				
Kulut kiinteistösjoiituksista	1 755 677,06		1 875 112,48	
Kulut muista sijoituksista	<u>7 599 040,04</u>	9 354 717,10	<u>7 892 757,19</u>	9 767 869,67
Kokonaisliikekulut yhteensä		<u>44 473 947,25</u>		<u>59 373 780,83</u>

Tuloslaskelman erä Liikekulut

	<u>2014</u>		<u>2013</u>	
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	388 123,81		216 364,70	
Muut vakuutusten hankintamenot	<u>4 778 495,04</u>	5 166 618,85	<u>8 597 788,79</u>	8 814 153,49
Vakuutusten hoitokulut		11 978 356,23		23 630 344,91
Hallintokulut				
Lakisääteiset maksut				
ETK:n kustannusosuus	1 703 859,16		1 425 973,58	
Oikeushallintomaksu	162 402,42		164 049,63	
Fivan valvontamaksu	<u>125 118,54</u>	1 991 380,12	<u>116 272,07</u>	1 706 295,28
Muut hallintokulut		6 679 907,63		4 410 305,90
Liikekulut yhteensä		<u>25 816 262,83</u>		<u>38 561 099,58</u>

5. HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	16 408 717,13	16 445 218,75
Eläkekulut	2 869 974,92	3 133 060,18
Muut henkilösivukulut	812 670,38	1 043 520,79
Yhteensä	<u>20 091 362,43</u>	<u>20 621 799,72</u>

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja	660 016,80	485 728,11
Hallitus ja hallituksen varajäsenet	235 940,00	246 920,00
Hallintoneuvosto ja neuvottelukunnat	128 210,00	112 840,00
	<u>1 024 166,80</u>	<u>845 488,11</u>

Johdon eläkesitoumukset, rahalainat, vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtajalle, varatoimitusjohtajalle, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille ei ole annettu eläkesitoumuksia tai rahalainaa eikä heidän puolestaan ole annettu vakuuksia tai muita vastuusitoumuksia.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Henkilöstön keskimääräinen luku	252	288
Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Tilintarkastus	80 000,00	101 928,00
Tilintarkastuslain 1§:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	900,00	558,00
Veroneuvonta	20 000,00	16 554,00
Muut palvelut	59 000,00	90 420,00
	<u>159 900,00</u>	<u>209 460,00</u>

Eteran tilintarkastusyhteisönä toimii Ernst & Young Oy.

6. SJOITUKSET
Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

	2014			2013		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt	28 131 283,46	28 131 283,46	27 729 860,05	27 924 576,86	27 924 576,86	32 326 595,85
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	163 860 607,74	163 860 607,74	197 905 165,41	171 505 762,70	171 505 762,70	192 000 619,12
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	47 277 941,82	47 277 941,82	97 670 474,24	48 562 923,37	48 562 923,37	100 085 986,74
Muut kiinteistöosakkeet	12 512 208,92	12 512 208,92	16 155 252,72	10 147 946,67	10 147 946,67	14 128 995,75
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	318 600 263,08	318 600 263,08	318 600 263,08	273 552 472,94	273 552 472,94	273 552 472,94
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	59 396 695,28	59 396 695,28	59 396 695,28	60 347 207,78	60 347 207,78	60 347 207,78
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 576 141 819,28	2 576 141 819,28	3 111 879 916,66	2 571 199 769,02	2 571 199 769,02	2 993 488 958,74
Rahoitusmarkkinavälineet	1 041 350 688,73	1 041 350 688,73	1 084 434 576,93	1 115 115 265,15	1 115 115 265,15	1 117 993 438,97
Kiinnelainasaamiset	131 333 502,62	131 333 502,62	131 333 502,62	157 356 524,38	157 356 524,38	157 356 524,38
Muut lainasaamiset	229 445 649,10	229 445 649,10	229 445 649,10	253 572 491,43	253 572 491,43	253 572 491,43
Talletukset	45 165 260,70	45 165 260,70	45 165 260,70	155 889 591,98	155 889 591,98	155 889 591,98
	4 653 215 920,73	4 653 215 920,73	5 319 716 616,79	4 845 174 532,28	4 845 174 532,28	5 350 742 883,68

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta

1 343 661,09

6 460 433,00

Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero

666 500 696,06

505 568 351,40

Ei suojaavien johdannaisten käypä arvo ja arvostusero

	2014		2013	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset				
Maksetut optiopreemiot	21 575 726,43	30 803 017,73	62 071 223,72	62 227 678,72
Muut velat				
Saadut optiopreemiot	-30 148 654,45	-28 997 862,59	-51 152 151,98	-50 870 640,42
Muut siirtosaamiset ja -velat				
Termini-, futuuri-, koronvaihto-, ja ym. sopimukset	-52 950 481,73	-16 491 049,66	-29 813 747,54	6 927 005,54
	-61 523 409,75	-14 685 894,52	-18 894 675,80	18 284 043,84
Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero		46 837 515,23		37 178 719,64
Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero yht.		713 129 343,97		542 747 071,04

7. KIINTEISTÖSIIJOITUKSET
Kiinteistösijoitusten muutokset

	2014			2013		
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteisyyksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteisyyksiltä
Hankintameno 1.1.	354 656 726,39	273 552 472,94	60 347 207,78	503 534 137,17	165 199 109,92	60 347 207,78
Lisäykset	13 824 991,93	64 875 309,76	0,00	1 311 603,23	136 271 848,83	0,00
Vähennykset	-16 467 134,22	-19 827 519,62	-950 512,50	-150 189 014,02	-27 918 485,81	0,00
Hankintameno 31.12.	352 014 584,10	318 600 263,08	59 396 695,28	354 656 726,38	273 552 472,94	60 347 207,78
Kertyneet poistot 1.1.	-8 662 434,42	-	-	-8 233 145,07	-	-
Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-	-	-	-
Tilikauden poistot	-436 149,81	-	-	-429 289,35	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	-9 098 584,23	-	-	-8 662 434,42	-	-
Arvon alentumiset 1.1.	-87 853 082,36	-	-	-95 589 906,45	-	-
Vähennysten arvonalentumiset	808 666,79	-	-	21 746 703,60	-	-
Tilikauden arvonalentumiset	-4 089 542,36	-	-	-14 009 879,51	-	-
Arvon alentumisten palautukset	0,00	-	-	0,00	-	-
Arvon alentumiset 31.12.	-91 133 957,93	-	-	-87 853 082,36	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	251 782 041,94	318 600 263,08	59 396 695,28	258 141 209,60	273 552 472,94	60 347 207,78

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2014	2013
Jäljellä oleva hankintameno	21 572 832,28	20 459 070,49
Kirjanpitoarvo	21 572 832,28	20 459 070,49
Käypä arvo	21 692 255,08	23 482 259,84

8. KIINTEISTÖOSAKKEET 31.12.2014	Konsernin omistus- osuus %	Emoyhtiön omistus- osuus %
Saman konsernin yrityksissä		
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 1	51,12	79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 2	51,12	79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 3	51,12	79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 4	51,12	79,58
Asunto Oy Helsingin Kipparin Klaava	51,71	51,71
Asunto Oy Helsingin Mänty	100	100
Asunto Oy Helsingin Pohjoinen Rautatienkatu 30	100	100
Asunto Oy Kemin Valtakatu 10	67,07	67,07
Asunto Oy Nokian Kissankello	61,83	61,83
Asunto Oy Tornion Länsipiha	100	100
Asunto Oy Turun Kuninkaanlaakson A-talo	86,75	86,75
City Fund Management Yksi Oy	100	100
City Fund Management Kaksi Oy	100	100
City Fund Management Kolme Oy	100	100
Kiinteistö Oy Alvar Aallon katu 3	100	0
Kiinteistö Oy Aallon Huippu	100	0
Kiinteistö Oy Annalankankaantie 20	100	100
Kiinteistö Oy Espoon Länsiväylänsivu	100	100
Kiinteistö Oy Esterinportti 2	100	100
Kiinteistö Oy Helsingin Ruislintu	100	100
Kiinteistö Oy Hulikanpala	100	100
Kiinteistö Oy Joensuun Rantakylän palvelukoti	100	100
Kiinteistö Oy Jämsän Jämsänkoskentie 25	100	100
Kiinteistö Oy Järvenpään Yhteiskouluntie 13	100	100
Kiinteistö Oy Martikaisentien Palvelutalo	100	100
Kiinteistö Oy Kuhankeittäjä	100	100
Kiinteistö Oy Kutomotie 16	100	100
Kiinteistö Oy Kutomotie 18	100	100
Kiinteistö Oy Meritonttu	100	100
Kiinteistö Oy Oulun Soramäentie 1	100	100
Kiinteistö Oy Spektrin Kvintti	100	100
Kiinteistö Oy Tahkoniemi 1	100	100
Kiinteistö Oy Tilkan Sairaala	100	100
Kiinteistö Oy Tilkan Viuhka	100	100
Kiinteistö Oy Helsingin Töölönlahdenkatu 3	100	0
Kiinteistö Oy Vega	100	100
Kiinteistö Oy Westend-Helmi	100	100
Kiinteistö Oy Vänrikinrinne	100	100
Kiinteistöyhtiö Sukkasijoitus Oy	100	100
Loistotoimistot Ky	100	100
Pommisuoja Oy	100	100
Timanttitoimistot Ky	100	100
Tähtitoimistot Ky	100	100

8. KIINTEISTÖOSAKKEET 31.12.2014	Konsernin omistus- osuus %	Emoyhtiön omistus- osuus %
Uudet kiinteistöosakkeet konsernissa		
Dixin Toivo Oy	100	100
Dixin Toimistot Ky	100	100
Kiinteistö Oy Tikkurilan Toimistokiinteistö 1	100	0
Mydyt kiinteistöosakkeet konsernista		
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 4	79,58	79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 5	79,58	79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 6	79,58	79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 7	79,58	79,58
Kiinteistö Oy Keravan Peltomäenkatu 2-4	100	100
Kiinteistö Oy Lahden Koneharjunkatu 6	100	100
Kiinteistö Oy Pakkalankujan Hoivakoti	100	100
Kiinteistö Oy Rokuan Kylpylähotelli	100	100
Omistusyhteisyrytyksissä		
Osakkuusyrytykset		
Asunto Oy Espoon Sellonhuippu	25,50	25,50
Asunto Oy Helsingin Strömbergintie 8	31,05	31,05
Asunto Oy Jyväskylän Assistentti	25,61	25,61
Asunto Oy Jyväskylän Dosentti	44,48	44,48
Asunto Oy Jyväskylän Skuutti	18,50	18,50
Asunto Oy Rovaniemen Pohjanseniorit	44,50	44,50
Asunto Oy Turun Waltter	29,13	29,13
CFI Fund Management I Oy	49,00	49,00
ET-Hoivakiinteistöt Oy	40,00	40,00
Hypo Fund Management I Oy	43,00	43,00
Hypo Fund Management II Oy	49,00	49,00
Kiinteistö Oy Kauppakeskus Sello	25,50	25,50
Kiinteistö Oy Kipparipari	48,80	48,80
Kiinteistö Oy Selloparkki	25,50	25,50
Kiinteistö Oy Viherlaakson Ostokeskus	29,96	29,96
Leppävaaran Hotellikiinteistö Oy	25,50	25,50

9. OSAKKEET JA OSUUDET

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Käypä arvo 31.12.2014
Osakkeet				
3STEP IT GROUP OY	Suomi	7,06 %	4 591 637,30	9 770 928,20
AMER SPORTS OYJ	Suomi	0,31 %	5 334 693,91	5 937 633,30
AP MOELLER MAERSK A/S B	Tanska	0,02 %	4 440 164,12	4 440 164,12
AREK OY	Suomi	4,41 %	618 520,58	618 520,46
AUTOLIV INC	Ruotsi	0,07 %	4 233 234,09	5 525 547,65
BAKER HUGHES INC	Yhdysvallat	0,02 %	4 354 893,73	4 354 893,73
BRIDGESTONE CORP	Japani	0,03 %	5 089 181,01	5 931 872,91
BRILLIANCE CHINA AUTOMOTIVE	Hongkong	0,07 %	4 299 659,55	4 749 483,23
BUNGE LTD	Yhdysvallat	0,05 %	4 214 743,85	5 405 726,17
CARGOTEC OYJ B SHARE	Suomi	0,11 %	1 324 771,28	1 486 677,85
CASINO GUICHARD PERRACHON	Ranska	0,05 %	3 973 840,00	3 973 840,00
CAVERION CORP	Suomi	0,60 %	736 994,96	5 037 015,90
CENCORP OYJ	Suomi	7,38 %	509 390,88	509 390,88
CENTURYLINK INC	Yhdysvallat	0,03 %	5 068 674,04	5 068 674,04
CERTEUM OY	Suomi	4,19 %	18 870 850,00	18 870 850,00
CHAODA MODERN AGRICULTURE	Hongkong	0,15 %	114 528,85	114 528,85
CHINA MOBILE LTD	Hongkong	0,00 %	3 841 453,50	5 074 459,65
CNOOC LTD	Kiina	0,01 %	3 768 243,06	3 768 243,06
CONOR SPV II KY (SUPPONOR)	Suomi	7,35 %	2 011 501,79	3 030 476,78
CONOR SPV III KY (NEO TECHNOLOGY)	Suomi	6,27 %	2 011 197,39	2 212 603,62
CONTINENTAL AG	Saksa	0,01 %	5 012 970,23	5 275 500,00
CORNING INC	Yhdysvallat	0,02 %	4 917 175,94	5 684 888,15
DANSKE BANK A/S	Tanska	0,02 %	4 841 140,70	4 939 872,27
DELTA AIR LINES INC	Yhdysvallat	0,02 %	2 693 239,35	5 404 412,18
DEUTSCHE TELEKOM AG REG	Saksa	0,01 %	5 004 367,93	5 187 000,00
DONGFENG MOTOR GRP CO LTD H	Kiina	0,13 %	4 102 488,85	4 399 602,07
DRILLCON AB	Ruotsi	5,48 %	772 757,11	772 757,11
ENI SPA	Italia	0,01 %	3 627 500,00	3 627 500,00
EOG RESOURCES INC	Yhdysvallat	0,01 %	3 452 880,76	5 249 484,72
EREGLI DEMIR VE CELIK FABRIK	Turkki	0,09 %	4 876 635,03	4 876 635,03
ERICSSON LM B SHS	Ruotsi	0,02 %	4 913 797,42	4 977 527,01
ESPERI CARE GROUP OY	Suomi	6,24 %	1 505 790,00	1 784 992,17
EXILION CAPITAL OY	Suomi	25,50 %	33 252,00	33 252,00
FINAVO OY	Suomi	47,50 %	1 206,50	1 206,50
FINNPROTEIN OY	Suomi	22,00 %	1,32	1,32
FIRST QUANTUM MINERALS LTD	Kanada	0,02 %	866 741,52	1 175 848,89
FIT BIOTECH OY, A-SARJA	Suomi	4,42 %	0,70	0,70
FORTUM OYJ	Suomi	0,03 %	4 764 671,66	4 840 884,39
FUJITSU LTD	Japani	0,04 %	3 818 692,73	3 818 692,73
FUTURICE OY	Suomi	16,63 %	1 958 405,99	3 007 071,21
GDF SUEZ	Ranska	0,01 %	4 164 516,12	4 952 707,00
GENERAL MOTORS CO	Yhdysvallat	0,01 %	4 943 863,90	5 191 520,18
GLASTON OYJ ABP	Suomi	11,66 %	6 546 432,98	8 608 267,52
HAIER ELECTRONICS GROUP CO	Hongkong	0,09 %	3 117 399,54	4 627 570,45
HANKOOK TIRE CO LTD	Etelä-Korea	0,09 %	4 539 382,66	4 539 382,66
HCA HOLDINGS INC	Yhdysvallat	0,02 %	4 958 614,51	5 641 253,59
HEIDELBERGCEMENT AG	Saksa	0,05 %	5 118 022,73	5 282 100,00
HUB LOGISTICS FINLAND OY	Suomi	18,00 %	2 343 160,72	2 343 160,72
HUHTAMAKI OYJ	Suomi	0,04 %	860 892,28	915 021,70
HYDROLINE OY	Suomi	19,00 %	407 740,00	407 740,00
JM SMUCKER CO/THE	Yhdysvallat	0,07 %	5 087 855,15	5 840 997,37

9. OSAKKEET JA OSUUDET

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Käypä arvo 31.12.2014
KEMIRA OYJ	Suomi	0,39 %	5 974 783,69	6 020 190,28
KINGFISHER PLC	Iso-Britannia	0,05 %	3 344 944,31	4 870 263,35
KONECRANES OYJ	Suomi	0,42 %	6 042 783,93	6 357 194,20
KOREA ELECTRIC POWER CORP	Etelä-Korea	0,03 %	4 994 351,57	5 297 262,20
LAMOR CORPORATION AB	Suomi	10,09 %	3 444 274,00	3 444 274,00
LEMMINKAINEN OYJ	Suomi	1,38 %	3 043 953,36	3 043 953,36
LEVERATOR	Suomi	11,11 %	11 428,60	11 428,60
LG ELECTRONICS INC	Etelä-Korea	0,06 %	4 443 519,92	4 443 519,92
LONZA GROUP AG REG	Sveitsi	0,10 %	3 983 904,44	4 999 889,33
LÄNSI-PASILAN AUTOPAIKAT OY	Suomi	3,82 %	107,64	107,67
MAGNA INTERNATIONAL INC	Kanada	0,03 %	4 977 472,21	5 612 370,49
MARINE HARVEST	Norja	0,11 %	4 055 933,57	5 325 595,99
MEDIVIDA OY	Suomi	10,01 %	1 000 500,00	1 000 500,00
METSO OYJ	Suomi	0,32 %	11 923 200,00	11 923 200,00
MICRON TECHNOLOGY INC	Yhdysvallat	0,02 %	2 292 729,44	5 092 152,40
NEWICO OY	Suomi	13,00 %	1 150 330,20	1 150 330,20
NIPPON TELEGRAPH + TELEPHONE	Japani	0,01 %	3 422 285,05	4 280 427,47
NOKIA OYJ	Suomi	0,08 %	19 796 086,10	19 876 800,00
NOKIAN RENKAAT OYJ	Suomi	0,30 %	8 116 000,00	8 116 000,00
NORDEA BANK AB FDR RECEIPT NPV	Ruotsi	0,02 %	8 671 500,00	8 671 500,00
NORSK HYDRO ASA	Norja	0,06 %	4 955 579,29	6 221 631,15
OUTOKUMPU OYJ	Suomi	1,09 %	8 401 452,63	21 657 941,73
P G + E CORP	Yhdysvallat	0,03 %	5 010 695,22	5 497 705,83
PAJUNIEMI OY	Suomi	5,88 %	0,00	0,00
PANOSTAJA OYJ	Suomi	8,23 %	3 364 610,00	3 364 610,00
PERSHING SQUARE HOLDINGS LTD/F	Guernsey	0,30 %	14 863 019,82	14 863 019,82
POSCO	Etelä-Korea	0,03 %	4 623 543,00	4 623 543,00
RAISIO OYJ V SHS	Suomi	0,62 %	3 429 096,00	3 429 096,00
REVENIO GROUP OYJ	Suomi	3,34 %	657 200,00	3 855 750,00
RIO TINTO PLC	Iso-Britannia	0,01 %	4 830 575,00	4 830 575,00
ROYAL CARIBBEAN CRUISES LTD	Yhdysvallat	0,04 %	2 968 828,26	6 334 497,56
ROYAL DUTCH SHELL PLC A SHS	Alankomaat	0,00 %	4 575 247,50	4 575 247,50
SK TELECOM	Etelä-Korea	0,03 %	4 847 663,82	5 641 992,13
SOCIETE GENERALE	Ranska		22 500 000,00	22 558 736,25
SOFTBANK CORP	Japani	0,01 %	4 273 355,46	4 273 355,46
SOLVAY SA	Belgia	0,05 %	4 383 600,00	4 383 600,00
SRV GROUP OYJ	Suomi	1,07 %	1 122 900,00	1 122 900,00
STAFFPOINT HOLDING OY	Suomi	17,25 %	3 121 706,64	3 121 706,64
STOCKMANN OYJ ABP B SHARE	Suomi	1,55 %	4 079 554,12	4 079 554,12
SUPPONOR INC	Iso-Britannia	2,35 %	600 000,00	908 653,84
SVENSKA CELLULOSA AB SCA B	Ruotsi	0,04 %	3 018 041,34	4 365 866,53
TAKOMA OYJ	Suomi	0,48 %	27 000,00	27 000,00
TALENOM GROUP OY	Suomi	16,30 %	495 000,00	898 532,61
TAYLOR WIMPEY PLC	Iso-Britannia	0,12 %	4 934 660,86	6 899 394,78
TELENOR ASA	Norja	0,02 %	4 842 703,45	4 842 703,45
THE FOREST COMPANY LIMITED	Guernsey	4,16 %	10 569 054,11	13 402 520,39
TIETO OYJ	Suomi	2,24 %	22 242 719,37	35 425 959,03
TIETO-TAPIOLA OY	Suomi	6,06 %	1 422 400,00	1 422 400,00
TORNATOR OYJ	Suomi	6,25 %	5 000 000,00	26 937 500,00
TOSHIBA CORP	Japani	0,03 %	4 850 157,69	4 934 002,57
TURVATIIMI OYJ	Suomi	7,39 %	450 058,34	450 058,34
UNITED BANKERS OYJ	Suomi	0,60 %	299 970,00	307 242,00

9. OSAKKEET JA OSUUDET

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Käypä arvo 31.12.2014
UPM KYMMENE OYJ	Suomi	0,43 %	25 422 416,34	31 043 974,48
UPONOR OYJ	Suomi	0,30 %	2 344 773,66	2 491 903,38
URSVIKEN GROUP OY	Suomi	13,32 %	1 117 562,27	1 117 562,27
VAKUUTUSOSAKEYHTIÖ GARANTIA	Suomi	18,00 %	5 582 148,89	10 800 000,00
VIKING LINE ABP	Suomi	0,21 %	352 437,96	352 437,96
VOLKSWAGEN AG PREF	Saksa	0,01 %	4 807 400,00	4 807 400,00
WOODSIDE PETROLEUM LTD	Australia	0,02 %	4 357 364,06	4 357 364,06
YIT OYJ	Suomi	1,34 %	6 929 653,36	7 255 600,00
Osakkeet yhteensä			491 024 006,71	606 308 877,38
Korkorahastot				
AKTIA EMERGING MARKETS BOND	Suomi		51 874 010,36	51 874 010,36
AVIVA INVESTORS SHORT DURATI	Luxemburg		26 244 978,27	26 244 978,27
AVOCA SECURED FLOATING RATE LO	Irlanti		25 000 000,00	28 847 325,24
BLUEBAY FUNDS BLUEBAY INVEST	Luxemburg		98 533 822,05	98 533 822,05
CHEYNE TOTAL RETURN CREDIT FD	Irlanti		20 000 000,01	21 827 107,06
MERCER CASH BALANCE	Irlanti		1 435 381,23	1 435 381,23
MERCER MFAH STONE HARBOR	Irlanti		11 252,16	11 887,85
MERCER MFAS INVESTEC	Irlanti		2 960,00	5 844,89
MERCER MFAW FRANKLIN TEMPLETON	Irlanti		99 368 863,10	112 986 671,00
MERCER MFAX BNY MELLON	Irlanti		100 978 668,99	106 591 237,93
MERCER MFAY GLOBAL EVOLUTION	Irlanti		198 171 606,76	220 959 663,50
MERCER MFBQ BLACKROCK	Irlanti		77 167 378,28	77 167 378,28
MERCER MGFK GE AND COMPOSITE	Irlanti		25 878 084,65	25 878 084,65
MUZINICH SHORT DURATION HIGH Y	Irlanti		24 415 463,00	26 327 653,50
NATIXIS LOOMIS SAYLES SENIOR L	Luxemburg		21 121 418,47	27 218 930,25
NORTHERN STAR ENHANCED FIXED	Luxemburg		10 109 613,26	11 239 753,82
PARVEST CONVERTIBLE BOND WORLD	Luxemburg		20 000 000,00	24 794 663,03
Korkorahastot yhteensä			800 313 500,59	861 944 392,91
Osakerahastot				
DANSKE INVEST FINNISH INSTITUT	Suomi		25 000 000,00	25 040 410,49
DANSKE INVEST FINNISH SMALL CA	Suomi		20 328 974,97	27 765 139,21
EQ KEHITTYVAT MARKKINAT OSINKO	Suomi		13 075 247,44	15 485 187,43
FENNICA PREMISES	Suomi		26 425 000,00	27 466 084,29
FOURTON ODYSSEUS	Suomi		5 021 864,23	7 940 798,69
FOURTON TEMPO	Suomi		10 000 000,00	12 344 000,00
KJK FUND II BALKAN	Luxemburg		4 836 776,91	6 367 918,06
KJK MANAGEMENT S.A	Luxemburg		4 768 087,74	6 253 804,81
MARKET VECTORS GOLD MINERS ETF	Yhdysvallat		33 333 464,37	33 333 464,37
MERCER MFAI ACADIAN	Irlanti		42 614 383,20	70 153 275,50
MERCER MFAJ WILLIAM BLAIR	Irlanti		0,00	0,00
MERCER MFAL OSHAUGHNESSY AM	Irlanti		49 301 137,92	88 089 903,84
MERCER MGE5 HSCP	Irlanti		1 429,00	2 102,91
MERCER MGE6 DANSKE CAPITAL	Irlanti		60 000 000,00	91 369 390,80
MERCER MGE7 ODEY	Irlanti		50 000 000,00	82 435 097,00
NORTHERN STAR OPPORTUNITIES FU	Luxemburg		54 322 973,06	54 322 973,06
SCHRODER INTERNATIONAL SELECTI	Luxemburg		22 463 496,82	39 528 938,78
TAALERITEHDAS TROIKA EQUITY FU	Suomi		8 874 816,87	8 874 816,87
UB ASIA REIT PLUS	Suomi		5 000 000,00	6 220 198,61
UB EMERGING MARKETS INFRA FUND	Suomi		6 761 863,14	7 669 165,02
UB EUROPEAN REIT FUND	Suomi		4 999 761,36	7 280 923,45

9. OSAKKEET JA OSUUDET

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Käypä arvo 31.12.2014
UB REAL REIT	Suomi		5 000 000,00	6 474 000,00
Osakerahastot yhteensä			452 129 277,03	624 417 593,19
Pääomarahastot				
ACCESS CAPITAL LP II A	Guernsey		277 350,86	277 350,86
ACCESS CAPITAL LP II B	Guernsey		271 482,81	271 482,81
ADELIS EQUITY PARTNERS FUND I AB	Ruotsi		2 302 552,49	2 302 552,49
AMANDA III EASTERN PRIVATE EQUITY L.P.	Suomi		6 933 991,53	7 987 015,22
AMANDA V EAST L.P.	Suomi		1 622 815,38	1 638 986,74
AMBER TRUST II S.C.A.	Luxemburg		3 374 101,70	5 361 481,34
ARMADA MEZZANINE FUND II KY	Suomi		1 051 565,50	1 051 565,50
CAPMAN MEZZANINE IV L.P.	Guernsey		1,70	1,70
CAPMAN TECHNOLOGY FUND 2007 L.P.	Guernsey		1 398 281,19	1 398 281,19
CHICAGO GROWTH PARTNERS II, LP	Yhdysvallat		12 520 159,39	18 563 371,66
CONOR TECHNOLOGY FUND I KY	Suomi		5 434 853,45	5 434 853,45
CONOR TECHNOLOGY FUND II KY	Suomi		4 064 931,12	4 064 931,12
CRESCENT MEZZANINE PARTNERS VIC, LP	Yhdysvallat		7 197 661,48	8 186 854,19
CROWN EUROPEAN BUYOUT OPPORTUNITIES II PLC	Irlanti		14 287 793,11	16 345 478,21
CROWN GLOBAL SECONDARIES II PLC	Irlanti		4 484 219,44	13 050 926,07
CROWN OPPORTUNITIES FUND KY	Suomi		10 342 061,20	17 374 911,03
EMERALD HILL CAPITAL PARTNERS II L.P.	Japani		12 096 843,77	16 600 207,27
ENHANCED EQUITY FUND II, L.P.	Yhdysvallat		4 959 739,48	4 959 739,48
EQVITEC TEKNOLOGIARAHASTO I KY	Suomi		21 945,01	21 945,01
ESSEDEL RUSSIA OPPORTUNITY FUND KY	Suomi		3 045 645,92	3 045 645,92
EURO CHOICE II (JERSEY) LP	Jersey		1 775 370,34	1 883 577,39
EURO CHOICE IV LP	Jersey		6 970 223,82	8 199 827,06
EURO CHOICE LP	Jersey		0,00	0,00
FINNMEZZANINE RAHASTO III A KY	Suomi		159 982,43	355 523,03
FINNVENTURE RAHASTO IV KY	Suomi		0,00	0,00
FINNVENTURE RAHASTO V KY	Suomi		445,63	3 120,00
GREENSPRING GLOBAL PARTNERS IV (OFFSHORE), L.P.	Yhdysvallat		7 441 169,17	22 316 848,59
GREENSPRING SPV IV, L.P.	Yhdysvallat		2 269 472,44	2 969 456,34
H.I.G. BAYSIDE LOAN OPPORTUNITY CAYMAN FUND II, L.P.	Yhdysvallat		5 645 803,10	5 645 803,10
INDUSTRI KAPITAL 2007 GP L.P.	Ruotsi		12 473 061,36	15 329 928,75
INNKAAP 4 PARTNERS LP	Guernsey		4 863 628,78	4 863 628,78
INVENI LIFE SCIENCES FUND I KY	Suomi		3 633 056,38	3 633 056,38
INVENI SECONDARIES FUND II KY	Suomi		253 693,11	253 693,11
KASVURAHASTOJEN RAHASTO KY	Suomi		852 066,52	852 066,52
KKR MEZZANINE PARTNERS I L.P.	Yhdysvallat		6 609 590,71	7 797 020,78
MACQUARIE EUROPEAN INFRASTRUCTURE FUND II	Iso-Britannia		17 690 006,96	21 484 884,94
MB EQUITY FUND II KY	Suomi		0,00	0,00
MB EQUITY FUND III KY	Suomi		6 845,34	169 199,02
MB EQUITY FUND IV KY	Suomi		2 487 431,57	3 617 135,93
MB MEZZANINE FUND II KY	Suomi		0,00	0,00
MIDINVEST FUND II KY	Suomi		596 543,93	604 296,61
MIDINVEST FUND PH I KY	Suomi		16 906,80	16 906,80
MINT CAPITAL II L.P.	Venäjä		1 277 072,46	1 277 072,46
MORGAN STANLEY GLOBAL DISTRESSED OPPORTUNITIES FUND L.P.	Cayman-saaret		5 408 871,45	13 459 698,92
NORDIC MEZZANINE FUND II LP	Iso-Britannia		1 007 133,94	1 007 133,94
NORDIC MEZZANINE FUND III LP	Iso-Britannia		9 989 904,47	9 989 904,47
PARTNERS GROUP ASIA PACIFIC 2007, L.P.	Iso-Britannia		7 568 517,02	9 120 750,43
PARTNERS GROUP DIRECT INVESTMENTS 2012 (EUR), L.P. INC.	Iso-Britannia		6 270 278,00	6 821 303,76

9. OSAKKEET JA OSUUDET

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Käypä arvo 31.12.2014
PORTFOLIO ADVISORS PRIVATE EQUITY FUND IV OFFSHORE	Cayman-saaret		9 229 792,37	14 059 634,67
POWER FUND II KY	Suomi		3 340 091,92	3 340 091,92
RCP FUND IX, LTD	Cayman-saaret		81 228,17	82 365,54
RCP FUND V FEEDER, LTD	Cayman-saaret		6 008 067,76	6 008 067,76
RCP FUND VI FEEDER, LTD	Cayman-saaret		5 573 698,63	5 593 033,70
RCP SECONDARY OPPORTUNITY FUND II, LP	Yhdysvallat		2 783 090,81	2 783 090,81
SAPPHIRE (PCC) LIMITED -SAPPHIRE IV CELL	Guernsey		9 756 358,00	10 696 997,74
SELECTED PRIVATE EQUITY FUNDS I KY	Suomi		11 549 039,52	12 390 791,27
SELECTED PRIVATE EQUITY FUNDS II KY	Suomi		2 214 478,22	2 214 478,22
SENTICA BUYOUT III KY	Suomi		6 124 654,05	8 630 476,63
SENTICA BUYOUT IV KY	Suomi		1 622 185,83	1 622 185,83
SENTICA KASVURAHASTO II KY	Suomi		1 231 601,95	1 231 601,95
SENTICA TERVEYSTEKNOLOGIA I KY	Suomi		863 295,61	863 295,61
SEP III L.P.	Iso-Britannia		9 606 823,82	21 598 592,73
SOVEREIGN CAPITAL LP III	Iso-Britannia		7 341 232,03	11 367 087,91
SPONSOR FUND II KY	Suomi		117 308,93	117 308,93
SPONSOR FUND III KY	Suomi		5 595 375,61	6 551 608,52
STERLING CAPITAL PARTNERS III, L.P.	Yhdysvallat		14 565 184,51	19 770 050,96
SYNTAXIS MEZZANINE FUND I L.P.	Guernsey		3 333 941,11	3 333 941,11
SYNTAXIS MEZZANINE FUND II L.P.	Guernsey		8 374 580,31	8 374 580,31
TARGET PARTNERS FUND II GMBH & CO. KG	Iso-Britannia		4 687 551,75	4 687 551,75
TCW/CRESCENT MEZZANINE PARTNERS IVB L.P.	Yhdysvallat		2 628 763,83	2 628 763,83
TCW/CRESCENT MEZZANINE PARTNERS V L.P.	Yhdysvallat		6 566 790,45	7 268 107,56
THE RESOLUTE FUND II, L.P.	Yhdysvallat		14 136 581,78	17 012 027,67
UOB PORTFOLIO ADVISORS PAN ASIA SELECT FUND, L.P.	Cayman-saaret		5 589 714,37	11 668 260,72
VAAKA PARTNERS BUYOUT FUND II KY	Suomi		2 185 538,83	2 185 538,83
VERDANE CAPITAL VII K/S	Ruotsi		5 018 160,96	7 042 881,34
VERDANE ETF III SPV	Tanska		1 425 777,51	1 425 777,51
Pääomarahastot yhteensä			352 505 980,90	464 157 609,70
Kiinteistörahastot				
ABERDEEN PROPERTY FUND FINLAND I KY	Suomi		9 338 134,00	9 338 134,00
AMBERIA KY	Suomi		2 164 480,00	2 164 480,00
CAPMAN NORDIC REAL ESTATE FCP-SIF	Suomi		5 430 084,11	5 656 399,16
CAPMAN REAL ESTATE I KY	Suomi		3 934 111,90	3 934 111,90
CAPMAN REAL ESTATE II KY	Suomi		9 554 598,05	12 303 045,06
DASOS TIMBERLAND FUND II	Suomi		2 891 892,38	2 891 892,38
EPI HEALTHCARE I KY	Suomi		20 000 000,00	24 111 240,00
EPI RUSSIA I KY	Suomi		3 708 326,14	3 708 326,14
EQ LIIKEKIINTEISTOT	Suomi		3 100 000,00	3 100 000,00
EXILION REAL ESTATE I KY	Suomi		12 486 405,47	12 486 405,47
ICECAPITAL ASUNTO 2012 KY	Suomi		22 331 461,70	22 331 461,70
ICECAPITAL HOUSING FUND I KY	Suomi		2 920 268,26	10 643 548,45
ICECAPITAL HOUSING FUND II KY	Suomi		10 000 000,00	15 008 930,00
ICECAPITAL HOUSING FUND III KY	Suomi		9 627 420,33	11 905 219,84
ICECAPITAL SAINT PETERSBURG RESIDENTAL FUND I KY	Suomi		2 688 257,36	2 688 257,36
KAUPPAKESKUSKIINTEISTÖT FEA KY	Suomi		36 495 826,00	36 495 826,00
PE TOIMITILAT I KY	Suomi		3 535 977,93	3 535 977,93
SPONDA FUND III KY	Suomi		0,00	0,00
SPONDA KIINTEISTÖRAHASTO I KY	Suomi		0,00	0,00
SUOMEN OSATONTTI II KY	Suomi		17 206 350,00	18 423 165,87
SUOMEN OSATONTTI KY	Suomi		34 400 000,00	41 601 089,60

9. OSAKKEET JA OSUUDET

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Käypä arvo 31.12.2014
TREVIAN CARE I KY	Suomi		41 810,01	41 810,01
TREVIAN CARE II KY	Suomi		5 022 655,11	5 030 013,30
UB NORTH AMERICA REIT	Suomi		10 000 000,00	10 000 000,00
VTBC-ASHMORE REAL ESTATE PARTNERS I, LP	Suomi		3 129 522,00	3 180 999,51
Kiinteistörahastot yhteensä			230 007 580,76	260 580 333,68
Hedge fund rahastot				
ARTEMIS HOLDING FIXED INCOME PLUS	Cayman-saaret		121 915,60	121 915,60
ATLAS ENHANCED FUND LTD	Yhdysvallat		20 000 000,00	21 040 119,86
BH GLOBAL LTD	Guernsey		100 367,78	123 239,55
D.E. SHAW COMPOSITE	Cayman-saaret		19 726 920,78	32 724 127,42
D.E. SHAW TERRELLA FUND L.P.	Cayman-saaret		2 633 798,85	2 936 453,10
DAVIDSON KEMPNER DISTRESSED OP	Cayman-saaret		18 876 832,01	21 268 493,17
EDEN ROCK FINANCE MASTER LIMITED	Neitsytsaaret		0,10	0,15
ESTLANDER + PARTNERS CAYMAN SP	Cayman-saaret		7 708 842,75	7 708 842,75
ESTLANDER AND PARTNERS	Suomi		10 000 000,00	10 268 400,00
EXCALIBUR	Ruotsi		9 710 835,72	9 710 835,72
GCI JAPAN HYBRIDS CLASS C	Japani		19 128 899,37	22 162 356,18
GOTTEX ABI FUND LIMITED CLASS EUR	Cayman-saaret		0,19	0,19
GS GLOBAL OPP FD OFFSHORE LTD	Cayman-saaret		19 230 769,29	23 293 502,25
ILS PROPRETY + CASUALTY	Cayman-saaret		2 178 757,61	2 439 635,62
ILS SPC ILS D03 (USD) 2014	Cayman-saaret		5 091 279,37	6 093 796,81
ILS SPC ILS D03(USD)	Cayman-saaret		8 504 723,40	10 124 763,51
KING STREET CAPITAL, LTD. HEDGE FUNDS	Yhdysvallat		59 923,99	82 506,81
MADISON NICHE ASSETS FUND LTD	Bermuda		1 175 691,87	1 175 691,87
MADISON NICHE OPP FUND LTD	Bermuda		1 578 393,38	1 578 393,38
MANAGED INVESTMENTS PCC LTD			5 000 000,00	7 066 511,65
MILLENNIUM INTERNATIONAL	Yhdysvallat		9 999 358,33	10 609 409,83
MILLENNIUM INTERNATIONAL LTD	Yhdysvallat		7 000 000,00	7 521 532,20
MILLENNIUM INTERNATIONAL LTD	Yhdysvallat		3 000 000,00	3 155 974,20
MORGAN STANLEY HEDGE FUNDS	Cayman-saaret		321 665,30	336 571,41
MT. LOGAN RE LTD	Bermuda		13 030 259,16	17 048 556,60
NORDKINN FIXED INCOME MACRO FD	Ruotsi		10 023 750,00	10 639 662,89
O'CONNOR GLOBAL MULTI-STRATEGY ALPHA LTD, CLASS A1	Cayman-saaret		105 075,68	168 075,67
OZ OVERSEAS FUND II, LTD	Cayman-saaret		150 882,47	150 882,47
R2 CRYSTAL FUND	Irlanti		622 443,38	879 153,24
SCHRODER GAIA CAT BOND	Luxemburg		20 000 000,00	24 218 600,00
SPINNAKER GBL SPECIAL SIT FUND	Cayman-saaret		15 080 086,92	16 049 512,75
STRATUS FEEDER LTD CLASS E	Neitsytsaaret		20 000 000,00	23 773 592,97
Hedge fund rahastot yhteensä			250 161 473,30	294 471 109,82
Osakkeet ja osuudet yhteensä			2 576 141 819,28	3 111 879 916,66

10. LAINASAAMISET

Lainasaamiset eriteltyinä vakuuden mukaan	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Pankkitakaus	82 241 250,39	120 101 905,00
Takausvakuutus	20 337 016,00	16 548 006,00
Muu vakuus	76 242 796,09	50 095 594,00
Ei vakuudelliset	50 624 586,62	66 826 986,43
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	<u>229 445 649,10</u>	<u>253 572 491,43</u>

Eläkelainasaamisten yhteismäärä

Kiinnelainasaamiset	2 321 290,00	2 612 922,00
Muut lainasaamiset	129 012 212,62	154 743 602,38
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	<u>131 333 502,62</u>	<u>157 356 524,38</u>

Lainasaamiset takuuosuuden omistajilta

Lainasaamiset takuuosuuden omistajilta	<u>27 007 289,00</u>	<u>48 856 063,00</u>
--	-----------------------------	-----------------------------

Laina-aika on enintään 10 vuotta ja korko on sidottu joko kiinteään tai vaihtuvaan TyEL-lainakorkoon. Kaikille lainoille on annettu vakuus.

Lähipiirilainat ja -liiketoimet

Konserniin kuuluville yhtiöille myönnetyt lainat	318 600 263,08	273 552 472,94
Osakkuusyrityksille myönnetyt lainat	59 396 695,28	60 347 207,78
Muille lähipiiriin kuuluville yrityksille myönnetyt lainat	16 645 255,20	15 503 780,38
	<u>394 642 213,56</u>	<u>349 403 461,10</u>

Konsernilainojen laina-aika on enintään 10 vuotta ja korko sidottu kiinteään korkoon. Osakkuusyrityslainojen laina-aika on 5-10 vuotta, ja lainan korko on 12 kk:n euribor tai kiinteä korko. Muiden lähipiiriin kuuluvien yritysten lainojen laina-aika on 5 vuotta ja lainan korko on kiinteä.

Yhtiöllä ei ole vastuita eikä vastuusitoumuksia vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

11. SAAMISET

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Muut saamiset muilta		
Ennakkomaksut	79 125 500,91	79 369 834,59
Sijoitusvakuudet	21 510 000,00	25 000 000,00
Sijoitusjohdannaiset	43 900 018,80	74 726 385,08
Muut sijoitussaamiset	34 792 052,57	56 990 753,65
Muut saamiset	39 575,56	169 961,68
	<u>179 367 147,84</u>	<u>236 256 935,00</u>

12. AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

	2014			2013		
	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	19 826 280,35	12 897 378,12	32 723 658,47	22 690 283,25	12 785 373,25	35 475 656,50
Lisäykset	4 267 851,08	519 924,95	4 787 776,03	1 530 080,23	174 103,87	1 704 184,10
Vähennykset	0,00	-655 153,62	-655 153,62	-4 394 083,13	-62 099,00	-4 456 182,13
Hankintameno 31.12.	24 094 131,43	12 762 149,45	36 856 280,88	19 826 280,35	12 897 378,12	32 723 658,47
Kertyneet poistot 1.1.	-10 285 897,55	-11 518 816,90	-21 804 714,45	-8 682 238,33	-11 074 868,93	-19 757 107,26
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	319 429,98	319 429,98	51 040,81	38 497,00	89 537,81
Tilikauden poistot	-1 863 219,85	-430 973,70	-2 294 193,55	-1 654 700,03	-482 444,97	-2 137 145,00
Kertyneet poistot 31.12.	-12 149 117,40	-11 630 360,62	-23 779 478,02	-10 285 897,55	-11 518 816,90	-21 804 714,45
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 945 014,03	1 131 788,83	13 076 802,86	9 540 382,80	1 378 561,22	10 918 944,02

TASEEN LIITETIEDOT

13. OMA PÄÄOMA

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Oman pääoman muutokset		
Pohjarahasto	5 000 000,00	5 000 000,00
Takuupääoma	112 000,00	112 000,00
	<u>5 112 000,00</u>	<u>5 112 000,00</u>
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1.	43 809 014,93	41 802 194,18
Jaettu takuupääomalle korkoa	-6 019,25	-5 179,25
Siirto hallituksen käyttövaroihin	-40 000,00	-40 000,00
	<u>43 762 995,68</u>	<u>41 757 014,93</u>
Tilikauden voitto/tappio	2 324 000,00	2 052 000,00
	<u>46 086 995,68</u>	<u>43 809 014,93</u>
Oma pääoma yhteensä 31.12.	<u><u>51 198 995,68</u></u>	<u><u>48 921 014,93</u></u>

Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen

Takuupääoman merkitsemiseen liittyneiden ehtojen mukaan takuupääomalle maksetaan korkoa merkittyjen takuuosuuksien mukaisessa suhteessa. Takuuosuuksilla on yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin sekä voitonjakoon.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Takuuosuuden omistajien osuus:		
Takuupääoma	112 000,00	112 000,00
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	6 439,67	6 019,25
Vakuutuksenottajien osuus ehdotetun voitonjaon jälkeen	51 080 556,01	48 802 995,68
	<u>51 198 995,68</u>	<u>48 921 014,93</u>
Voitonjakokelpoiset varat		
Tilikauden voitto/tappio	2 324 000,00	2 052 000,00
Edellisten tilikausien voitto/tappio	43 762 995,68	41 757 014,93
	<u>46 086 995,68</u>	<u>43 809 014,93</u>

14. VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	2 432 178 628,02	2 395 501 082,41
Osittamaton lisävakuutusvastuu	-130 832 615,56	-34 834 462,50
Ositettu lisävakuutusvastuu	8 051 711,66	6 154 368,15
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	<u>162 958 926,91</u>	<u>117 638 226,16</u>
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	<u>2 472 356 651,03</u>	<u>2 484 459 214,22</u>
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	2 130 727 081,10	2 085 013 201,16
Tasoisuusmäärä	<u>592 411 751,59</u>	<u>575 502 544,53</u>
Korvausvastuu yhteensä	<u>2 723 138 832,69</u>	<u>2 660 515 745,69</u>
Vakuutustekninen vastuvelka yhteensä	<u>5 195 495 483,72</u>	<u>5 144 974 959,91</u>

15. VELAT

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Muut velat muille		
Ennakkonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelka	14 850 885,41	14 225 029,21
Arvonlisäverovelka	639 180,78	356 908,09
Ostovelat	4 387 885,08	3 222 060,78
Sijoitussidonnaiset	56 256 539,81	57 380 478,61
Muut sijoitusvelat ja ennakkomaksut	16 725 690,83	60 838 578,86
Muut velat	<u>6 271,72</u>	<u>618 310,06</u>
	<u>92 866 453,63</u>	<u>136 641 365,61</u>

16. SIIRTOVELAT

Muut siirtovelat		
Palkat sosiaalikuluneen	3 046 483,80	3 745 013,82
Sijoitusjohdannaiset	68 226 881,43	48 105 582,26
Muut siirtovelat	<u>326 253,30</u>	<u>913 422,24</u>
	<u>71 599 618,53</u>	<u>52 764 018,32</u>

VAKAVARAISUUSPÄÄOMA 31.12., milj. €	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Oma pääoma (takuupääoma, pohjarahasto sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto/tappio)	51,2	48,9
Osittamaton lisävakuutusvastuu	-130,8	-34,8
Tilinpäätössiirtojen kertymä (Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero)	0,3	0,4
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	713,1	542,7
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	-12,0	-9,5
Tasoituskäytön vakavaraisuuspääomaan luettava osa	<u>239,0</u>	<u>217,5</u>
	<u>860,8</u>	<u>765,3</u>
 TVYL 17§:n vähimmäispääomavaatimus	174,7	144,0
 Tasoituskäytön vakuutustekniseen vastuuelkaan luettava osa	353,5	358,0

VAKAVARAISUUS

Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat prosentteina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuelasta

	2014	2013	2012	2011	2010
	%	%	%	%	%
Vakavaraisuusraja	10,3	8,7	6,4	6,5	8,8
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä ¹⁾	41,2	34,8	25,4	26,0	35,3
Vakavaraisuuspääoma ennen tasoituskäyttöä ²⁾	12,2	11,0			
Vakavaraisuusomapääoma (vakavaraisuusaste) ³⁾	16,9	15,4	21,3	15,7	21,2

1) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoman enimmäismäärä.

2) Ilmoitetaan vuodesta 2013 lähtien

3) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoma laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

ARVOPAPERILAINAUS, VAKUUDET, VASTUUT JA VASTUUSITOUMUKSET
ARVOPAPERILAINAUS
Lainaksi annetut arvopaperit

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Pörssiosakkeet ja -osuudet	0 kpl	5 745 296
Jäljellä oleva hankintameno	0,00	34 517 394,09
Käypä arvo	0,00	46 492 719,81

Lainaksi otetut arvopaperit

Pörssiosakkeet	0 kpl	0
Jäljellä oleva hankintameno	0,00	0,00
Käypä arvo	0,00	0,00

Lainaustoiminnan vakuutena on rahavakuustili, joka kattaa lainassa olevien arvopapereiden käyvän arvon. Lainaksi annetut/otetut osakkeet ja osuudet ovat pörssissä noteerattuja. Kaikki lainat ovat alle vuoden mittaisia ja milloin tahansa keskeytettävissä.

VAKUUDET
Omasta puolesta annetut vakuudet

Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit

Arvopaperit	228 152 540,98	0,00
Käteinen ¹⁾	25 311 338,73	0,00
	<u>253 463 879,71</u>	<u>0,00</u>

¹⁾ Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vakuudeksi annetut käteisvakuudet 21 510 000,00 € sisältyvät tase-erään muut saamiset.

Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vakuudeksi saadut käteisvakuudet 18 150 000,00 € sisältyvät tase-erään muut velat.

VASTUUSITOUMUKSET
Sijoitussitoumukset

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Keskeneräisten rakennuskohteiden maksamattomat urakkaerät	29 690 430,59	25 727 665,18
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	264 794 589,59	295 592 885,15
Sitouduttu merkitsemään osakkeita ja rahasto-osuuksia	9 270 921,96	37 102 104,79
Myönnetyt nostamattomat antolainat		
Konsernilainat	58 306 018,49	101 569 608,25
Muut sijoituslainat	5 730 119,69	1 716 862,22
	<u>367 792 080,32</u>	<u>461 709 125,59</u>

Arvonlisäverovastuu

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera kuuluu LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön muodostamaan ALV 13 a §:n mukaiseen verovelvollisuusryhmään. AVL 13 b §:n mukainen verovelvollisuusryhmän ilmoitus- ja tilitysvelvollinen on LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö. Tilinpäätöksessä 31.12. verovelvollisuusryhmän ALV-velka verottajalle on n. 4,2 miljoonaa euroa. Eteran osuus ALV-velasta on n. 0,6 miljoonaa euroa. AVL 188 §:n mukaan kaikki verovelvollisuusryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän verosta.

MUUT VASTUUSITOUMUKSET

Johdannaissopimukset		<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Korkojohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	-	-370 740 000,00
	käypä arvo	-	5 280 600,00
Optiosopimukset	ostetut		
	kohde-etuuden arvo	429 858 286,08	520 000 000,00
	käypä arvo	23 159 339,30	56 079 580,00
	asetetut		
	kohde-etuuden arvo	-591 072 857,60	-1 100 000 000,00
	käypä arvo	-24 398 520,69	-50 622 000,00
Koronvaihtosopimukset	kohde-etuuden arvo	-87 989 088,40	-441 682 160,35
	käypä arvo	-6 093 896,36	-4 590 999,77
Valuuttajohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	-739 580 643,02	-1 082 783 181,49
	käypä arvo	-11 000 434,06	6 403 698,00
Optiosopimukset	ostetut		
	kohde-etuuden arvo	294 140 686,06	141 396 562,98
	käypä arvo	1 693 512,03	1 457 865,96
	asetetut		
	kohde-etuuden arvo	-128 858 286,08	-
	käypä arvo	-1 624 258,70	-
Osakejohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	-84 806 399,43	-163 923,30
	käypä arvo	603 280,76	-166 292,70
Optiosopimukset	ostetut		
	kohde-etuuden arvo	-1 021 026 531,12	551 462 954,10
	käypä arvo	5 950 166,40	4 690 232,76
	asetetut		
	kohde-etuuden arvo	1 021 026 531,12	-9 986 730,48
	käypä arvo	-2 975 083,20	-248 640,42

Käyvän arvon määrittäminen on käytetty listattujen johdannaisten osalta pörssissä noteerattua hintaa OTC- johdannaisten osalta on käytetty riippumattoman ulkopuolisen palveluntarjoajan hintoja, jotka on laskettu yleisillä arvostusmalleilla käyttäen tilinpäätöshetken markkinainformaatiota, kuten korkokäyriä ja valuuttakursseja. Kohde-etuuden arvot ovat deltakorjaamattomia lukuja.

TUNNUSLUVUT

Tiivistelmä tunnuslukuista	2014	2013	2012	2011	2010
Vakuutusmaksutulo, milj.€	679	659	643	614	570
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj.€ ¹⁾	764	740	702	692	654
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj.€	346	13	521	-125	410
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	6,3	0,2	9,9	-2,3	8,0
Liikevaihto, milj.€	858	569	1 011	690	858
Kokonaisliikekulut, milj.€	44	59	47	47	46
Kokonaisliikekulut % liikevaihdosta	5,1	10,4	4,6	6,9	5,3
Hoitokustannustulolla katetut liikekulut, milj.€	32,3	47,0	35,6	36,4	36,2
Osuus TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta, %	1,1	1,7	1,3	1,3	1,4
Kokonaistulos, milj.€	126	-253	306	-283	171
Vastuuvelka, milj.€	5 195	5 145	5 372	5 110	5 163
Vakavaraisuuspääoma, milj.€	861	765	1 026	738	991
% vastuuvasta ²⁾	16,9	15,4	21,3	15,7	21,2
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,6	1,8	3,4	2,4	2,4
Tasoituspääoma, milj.€	592	576	576	582	625
Eläkevarat, milj.€ ³⁾	5 909	5 688	5 811	5 390	5 637
Siirto asiakashyvityksiin, % TyEL-palkkasummasta	0,30	0,22	0,31	0,22	0,36
TyEL-palkkasumma, milj.€	2 698	2 723	2 652	2 647	2 517
YEL-työtulosumma, milj.€	137	120	109	89	63
TyEL-vakuutuksia ⁴⁾	16 300	16 400	17 500	18 500	21 000
TyEL-vakuutettuja ⁵⁾	203 000	206 000	206 000	214 000	212 000
YEL-vakuutuksia	7 529	6 700	6 400	5 854	5 000
Eläkkeensaajia	141 202	144 527	147 166	150 076	152 200

¹⁾ Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja

²⁾ Suhdeluku laskettu prosentteina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvasta

³⁾ Vastuuvelka + arvostuseröt

⁴⁾ Vakuutussopimuksen tehneiden työnantajien vakuutukset

⁵⁾ Vuoden 2014 lopussa TyEL- vakuutettujen määrä oli 104.000

TUNNUSLUVUT

Tulosanalyysi , milj.€	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	39	23	11	-31	19
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	85	-264	295	-252	151
+Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	346	13	521	-125	410
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-262	-277	-227	-127	-259
Hoitokustannustulos	2	-12	0	1	2
Kokonaistulos	126	-253	306	-283	171
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	118	-259	298	-288	162
Tasoisuuden määrän muutokseen	39	23	11	-31	19
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutoks	-98	-387	129	-64	11
Arvostuserojen muutokseen	170	104	158	-193	133
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	4	-2	-2	-3	-2
Tilikauden voittoon	2	2	2	2	2
Siirtoon asiakashyvityksiin	8	6	8	6	9
Ositetun lisävakuutusvastuun täydennykseen	0	0	0	0	0
Yhteensä	126	-253	306	-283	171

Hoitokustannustulos, milj.€	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	31,7	31,8	32,5	34,0	34,8
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	2,7	3,1	3,1	3,2	3,1
Muut tuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hoitokustannustulo yhteensä	34,5	35,0	35,7	37,2	38,0
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-32,3	-47,0	-35,6	-36,4	-36,2
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liikekulut yhteensä	-32,3	-47,0	-35,6	-36,4	-36,2
Hoitokustannustulos	2,2	-12,1	0,0	0,8	1,8
Liikekulut % hoitokustannustulosta	93,6	134,5	99,9	97,8	95,3

¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja.

Työkyvyn ylläpitotoiminta, milj.€	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Vakuutusmaksutulo; työkyvyttömyysriskin hallintaosa	0,75	0,76	0,74	0,75	0,72
Korvauskulut; työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	0,87	0,89	0,94	1,02	0,95
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut/työkyvyttömyysriskin hallintaosa, %	115 %	117 %	126 %	136 %	132 %

TUNNUSLUVUT
Vakavaraisuus
Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat

% :na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

	2014	2013	2012	2011	2010
	%	%	%	%	%
Vakavaraisuusraja	10,3	8,7	6,4	6,5	8,8
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä ¹⁾			25,4	26,0	35,3
Vakavaraisuuspääoma ennen tasoitusmäärää ²⁾	12,2	11,0			
Vakavaraisuusomapääoma (vakavaraisuusaste) ³⁾	16,9	15,4	21,3	15,7	21,2

1) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoman enimmäismäärä. MEK:llä ei ole vakavaraisuuspääoman enimmäismäärää.

2) Ilmoitetaan vuodesta 2013 lähtien

3) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoma laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

TUNNUSLUVUT
Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma			Riskijakauma ⁸⁾		
	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa	% ¹⁰⁾	% perusj	% perusj
	%	%	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% perusj	% perusj
Korkosijoitukset yhteensä	2 548	2 656	2 524	43,6	37,3	57,4
Lainasaamiset ¹⁾	353	392	353	6,1	7,0	7,7
Joukkovelkakirjalainat	1 681	1 928	1 658	28,6	23,5	33,9
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	514	336	514	8,9	6,7	15,8
Osakesijoitukset yhteensä	1 641	1 714	1 467	25,3	28,8	24,4
Noteeratut osakkeet ³⁾	1 079	1 198	905	15,6	19,5	16,7
Pääomasijoitukset ⁴⁾	506	8,7	415	7,4	7,4	6,1
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	57	1,0	57	1,0	1,8	1,6
Kiinteistöjoiitukset yhteensä	1 014	970	1 014	17,5	17,4	15,2
Suorat kiinteistöjoiitukset	720	12,4	720	12,4	12,2	11,5
Kiinteistöjoiitusrahastot ja yhteissijoitukset	294	5,1	294	5,1	5,2	3,8
Muut sijoitukset	594	231	594	10,2	4,1	3,0
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	233	4,0	233	4,0	2,6	2,3
Hyödykesijoitukset	10	0,2	10	0,2	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷⁾	350	6,0	350	6,0	1,5	0,7
Sijoitukset yhteensä	5 796	5 572	5 599	96,6	87,6	0,7
Johdannaisten vaikutus ⁹⁾			197	3,4	14,9	-
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	5 796	5 572	5 796	100,0	100,0	100,0

3,7

Jvk-salkun modifioitu duraatio

- Sisältää kertyneet korot
- Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualla
- Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset
- Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistöjoiitusyhtiöt
- Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
- Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti). Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia tulee tästä antaa tieto. **2011-2009 perusjakauma-%**
- Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.
- Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

TUNNUSLUVUT
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

Sijoitustoim. nettotuotot markkina-arvo ⁸⁾	31.12.2014				Sitoutunut pääoma ⁹⁾	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle
	milj. euroa	milj.euroa	%	%						
Tuotto M€ / % sit. pääomalle										
Korkosijoitukset yhteensä	122	2 535	4,8 %	-1,4 %		8,7 %	-0,5 %	8,7 %	-0,5 %	4,8 %
Lainasaamiset ¹⁾	16	376	4,2 %	4,4 %		4,1 %	3,0 %	4,1 %	3,0 %	3,4 %
Joukkovelkakirjalainat	102	1 712	6,0 %	-3,0 %		13,3 %	-1,9 %	13,3 %	-1,9 %	5,2 %
Muut rahoitusmarkkinavälitteet ja talletukset ^{1) 2)}	3	447	0,8 %	0,3 %		1,1 %	1,7 %	1,1 %	1,7 %	2,1 %
Osakesijoitukset yhteensä	166	1 535	10,8 %	2,4 %		13,4 %	-10,3 %	13,4 %	-10,3 %	16,8 %
Noteeratut osakkeet ³⁾	131	1 011	13,0 %	-1,1 %		14,9 %	-16,2 %	14,9 %	-16,2 %	17,9 %
Pääomasijoitukset ⁴⁾	37	461	8,0 %	12,7 %		11,1 %	15,0 %	11,1 %	15,0 %	11,2 %
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	-2	63	-3,9 %	3,7 %		7,8 %	9,2 %	7,8 %	9,2 %	10,5 %
Kiinteistöjoiitukset yhteensä	52	962	5,4 %	5,8 %		6,1 %	7,9 %	6,1 %	7,9 %	0,8 %
Suorat kiinteistöjoiitukset	37	679	5,5 %	4,0 %		5,5 %	5,0 %	5,5 %	5,0 %	2,1 %
Kiinteistöjoiitusrahastot ja yhteissijoitukset	15	283	5,3 %	11,1 %		7,9 %	17,6 %	7,9 %	17,6 %	-3,7 %
Muut sijoitukset	13	498	2,6 %	-13,7 %		26,1 %	13,8 %	26,1 %	13,8 %	7,0 %
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	12	208	5,5 %	5,8 %		4,8 %	-1,1 %	4,8 %	-1,1 %	10,2 %
Hyödykesijoitukset	-2	1								
Muut sijoitukset ⁷⁾	4	289	1,2 %							
Sijoitukset yhteensä	353	5 530	6,4 %	0,4 %		10,0 %	-2,2 %	10,0 %	-2,2 %	8,0 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-6									
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	347	5 530	6,3 %	0,2 %		9,9 %	-2,3 %	9,9 %	-2,3 %	8,0 %

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualla

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuuri-sijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistöjoiitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kasvavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kasvavirrat

KESKEISEMPIEN TUNNUSLUKUJEN SISÄLTÖ

Arvostuserot

Muodostuvat sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotuksesta.

Asiakashyvitys

Eteran TyEL-vakuutus sopimuksen tehneille vakuutuksenottajille vakuutusmaksuun annettava alennus. Asiakashyvityksen suuruuteen vaikuttavat maksetut vakuutusmaksut ja niiden perusteella karttunut rahasto.

Eläkevarat

Taseen vastuovelka + sijoitusten arvostuserot

Hoitokustannusosa

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu liikekulujen kattamiseen.

Hoitokustannustulos

Hoitokustannustulos kertoo, miten vakuutusmaksujen hoitokustannusosat ja muut niihin verrattavat tuotot riittävät vastaaviin liikekuluihin. LEL- ja TaEL-vakuutuskannan korkeampia hoitokuluja varten tehdystä kuormituksesta vapautuva määrä on otettu huomioon hoitokustannustuloksessa.

Kokonaisliikekulut/-hoitokulut

Kokonaisliikekulut ovat tuloslaskelman eri eriin sisältyviä liikekuluja suunnitelmapoistoinen. Ne muodostuvat korvaustoiminnan hoitokuluista, työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluista, liikekuluista ja sijoitustoiminnan hoitokuluista.

Lakisääteiset maksut sisältyvät liikekuluihin. Lakisääteiset maksut muodostuvat Eläketurvakeskuksen kustannusosuudesta, Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan oikeushallintomaksusta ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta.

Kokonaistulos

Vakuutusliikkeen tulos + sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin + hoitokustannustulos

Liikevaihto

Vakuutusmaksutulo ennen vakuutusmaksusaamisten luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta + sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpidossa + muut tuotot

Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset

Sisältää eläkkeensaajille maksetut eläkkeet ja kuntoutuskulut ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja sekä vastuunjakokorvaukset.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Määrä, joka siirretään tilinpäätöksessä seuraavan vuoden asiakashyvityksiä varten.

Ositettu lisävakuutusvastuu riippuu vakavaraisuuspääoman määrästä ilman siihen luettavaa tasoitusmäärää ja hoitokustannustuloksesta.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Vakavaraisuuspääomaan luettava vastuuvelan osa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo

Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa + sijoitusten arvostuserojen muutos

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvo)

Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz'in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä kauden loppuun.

Sijoitustuotot käyvin arvo = raportointikauden lopun ja alun omaisuusluokkien markkina-arvojen muutos + kauden aikana tapahtuneet nettokassavirrat.

Sitoutunut pääoma = raportointikauden alun omaisuusluokkien markkina-arvo + päivittäin aikapainotetut nettokassavirrat.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan tulos saadaan, kun käyvin arvo lasketusta sijoitustoiminnan nettotuotoista vähennetään vastuvelan tuottovaatimus.

Sijoitusjakauma käyvin arvo

Käypiin arvoihin on korkoinstrumenteissa laskettu siirtyvät korot mukaan.

Tasoisuusmäärä

Vastuuelkaan sisältyvä vakuutusliikkeen puskuri, jolla varaudutaan eläkemenojen ja luottotappioiden heilahteluihin.

Tulosanalyysi

Tulosanalyysi kertoo yhtiön vakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja hoitokustannusliikkeen tuloksen, sekä sen, miten tulos käytetään yhtiön vakavaraisuuden, tasoisuusmäärän tai oman pääoman muutoksiin.

Vakavaraisuuspääoma

Käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja velkojen erotus lisättynä tasoisuusmäärällä.

Vakavaraisuuspääoma poislukien tasoisuusmäärä on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien kattamiseen.

Eteralla vakavaraisuuspääomaan luetaan erikseen laissa määrätty osa tasoisuusmäärästä.

Vakavaraisuusvaatimukset

Vakavaraisuusvaatimuksilla pyritään varmistamaan se, että yhtiön vakavaraisuuspääoma on riittävällä tasolla suhteessa vakuutusliikkeen ja sijoitusomaisuuden sisältämiin riskeihin.

Vakavaraisuusvaatimusten keskeinen käsite on vakavaraisuusraja, jonka laskenta perustuu sijoitussalkun riskillisyyteen ja vastuvelan määrään. Vakavaraisuuspääoma pitää olla yli säädetyn minimin sekä normaalitilanteessa enemmän kuin vakavaraisuusraja.

Vakuutusliikkeen tulos

Kertoo, miten vakuutusmaksut riittivät niillä katettaviksi tarkoitettuihin eläkemenoihin ja luottotappioihin. LEL- vakuutuskannan maksutappioita varten tehdystä kuormituksesta vapautuva

määrä ja tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkelikkeestä tarvittavaksi arvioitu määrä on otettu huomioon vakuutusliikkeen tuloksessa.

Vakuutusmaksutulo

Muodostuu TyEL-, YEL-, LEL-, TaEL- ja TEL-L-maksutuloista, joista on vähennetty luottotappiot ja arvioitujen luottotappioiden muutokset.

Vastuuelan tuottovaatimus

Vastuuelalta edellytetty vuotuinen tuotto. Tämän ylittävä tuotto siirtyy vakavaraisuuspääomaan ja sen alittava tuotto katetaan vakavaraisuuspääomasta.

TyEL-palkkasumma ja YEL-työtulosumma

Tilinpäätöksen TyEL-palkkasumma ja YEL-työtulosumma koko vuodelta.

YLEISET PERIAATTEET

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Eteran riskienhallinnan tavoitteena on hallita riskejä, jotka vaarantaisivat lakisääteisen tehtävän hoitamisen, strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja liiketoiminnan kehittämisen ja toteuttamisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Riskienhallinnan tavoitteena on Eteran liiketoiminnan riskien tunnistaminen, arviointi, rajoittaminen ja valvonta sekä toteutuneiden riskien aiheuttamien vahinkojen rajaaminen. Riskinoton tulee olla tietoista ja hallinnassa. Tämän vuoksi riskit kartoitetaan, niiden todennäköisyys ja merkittävyys arvioidaan, riskeihin varaudutaan ja niiden vaikutukset rajataan. Riskienhallinnalle on järjestetty valvonta ja määritelty raportointi. Riskienhallinta edistää Eteran tavoitteiden saavuttamista ja tukee liiketoimintaa. Riskienhallinta on mahdollisimman pitkälle integroitu osaksi normaalia toimintaa ja johtamista.

Riskienhallinnassa noudatetaan lainsäädäntöä ja viranomaisten, erityisesti Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Riskienhallinnan organisointi, vastuut ja valvonta

Kokonaisvastuu riskienhallinnasta on hallituksella ja toimitusjohtajalla. Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman. Se hyväksyy liiketoimintatastrategian päivityksen yhteydessä Eteran strategiset tavoitteet ja arvion strategisista riskeistä. Hallitus hyväksyy vähintään vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa on määritelty sijoitustoiminnan tavoitteet, sijoittamisen päätöksentekovaltuudet sekä riskilimiitit. Hallitus hyväksyy myös valmiussuunnitelman, jossa esitetään järjestelyt toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi poikkeusoloissa. Hallituksen tarkastusvaliokunta valmistelee riskienhallintaan liittyviä asioita hallitukselle.

Toimitusjohtaja valvoo ja ohjaa riskienhallintaa. Hän hyväksyy toimintojen suunnitelmat ja tavoitteet. Toimitusjohtaja valvoo tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä riskejä. Toimintojen johtajat vastaavat riskienhallinnasta omilla vastuualueillaan ja tukevat toiminnallaan johtamistapaa ja -kulttuuria, joka edistää sisäisen valvonnan toimivuutta.

Eteran suurimmat taloudelliset riskit liittyvät sijoitustoimintaan ja sijoitusriskienvalvonta on organisoitu erilleen sijoitustoiminnasta.

Eterassa on määritelty erityisvastuita riskienhallintaan liittyen. Erityisvastuut liittyvät strategisten riskien määrittelyyn ja seurantaan, operatiivisten riskien kartoitukseen ja seurantaan, vakuutusteknisten riskien arviointiin ja hallintaan, poikkeusoloihin varautumiseen, omiin toimitiloihin liittyviin kriisitilanteisiin ja henkilöstön turvallisuuteen, tietoturvaan, Eteran omaan vakuutusturvaan sekä kriisiviestintään.

Eterassa toimii myös juridinen compliance -toiminta, joka sisäisesti tukee ja ohjeistaa yhtiötä koskevien säännösten ja määräysten soveltamista.

Sisäinen tarkastaja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyttä ja tarkastaa raportointia, ohjeiden noudattamista, omaisuuden turvaamista, resurssien tehokasta käyttöä ja tavoitteiden toteutumista. Tilintarkastus suorittaa lakisääteistä tilintarkastusta. Tilintarkastus käy

taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden varmistamisen (kirjanpito, tulinpaatokset, vakavaraisuusraportointi) lisäksi läpi yhtiön toimintoja ja prosesseja sekä tarkastaa hallintoa.

Raportointi

Eteran hallitus käsittelee sisäisen valvonnan asioita aina tarvittaessa ja laajemmin kaksi kertaa Keskeiset riskienhallintaan kuuluvat asiat raportoidaan tarkastusvaliokunnan kautta hallitukselle. Raportti sisältää arvioinnin strategisista riskeistä, selostuksen toteutuneista tai uhkaavista olennaisista riskeistä, selostuksen sijoitusriskeistä, selvityksen tehdyistä toimenpiteistä ja ajankohtaisista riskienhallintaa koskevista asioista. Sijoitusriskeistä raportoidaan hallitukselle kuukausittain. Lisäksi raportoidaan toimintaa ja tavoitteita uhkaavista riskeistä aina tarvittaessa.

ETERAN KESKEISET RISKIT

VAKUUTUSRISKIT

Työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva. Tämä tarkoittaa sitä, että osa eläkemenosta on eläkelaitosten yhteisellä vastuulla ja osa sen eläkelaitoksen vastuulla, johon vastaava eläkevastuu (rahasto) on kertynyt.

Yhteisellä vastuulla olevan eläkemenon rahoittaminen ei aiheuta riskiä yksittäiselle eläkelaitokselle. Riskin siitä, että vakuutusmaksutulo ja sijoitustuotot riittävät tulevaisuudessa yhteisellä vastuulla olevan eläkemenon kattamiseen, kantavat yksityisen sektorin vakuutuksen maksajat eli työnantajat ja työntekijät yhdessä. Puskurina tämän vakuutusliikkeen osalta toimii vastuuvetkään sisältyvä tasausvastuu.

Vakuutusliikkeen riskeillä tarkoitetaan vakuutusmaksujen rahastoitujen osien ja niistä kertyneen vastuuvetkän riittävyyttä suhteessa Eteran omalla vastuulla olevaan eläkemenoon. Etera soveltaa vakuutusmaksujen ja vastuuvetkän laskennassa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia, kaikille eläkeyhtiöille pääosin yhteisiä laskuperusteita. Laskuperusteissa määritellään laskennassa käytettävät vakuutusmatemaattiset oletukset, jolloin yksittäisen työeläkeyhtiön riskinä on poikkeaminen yhteisesti vahvistetuista keskiarvoihin perustuvista laskuperusteista.

Keskimäärin riittäväksi arvioidun maksutason on riitettävä myös Eteran vakuuttamilla, perinteisesti korkean työkyvyttömyysalkavuuden omaavilla toimialoilla. Etera on varautunut tilanteeseen allokoidulla vuoden 2006 lopussa vastuuvetkän uudelleen siten, että se ottaa huomioon Eteran poikkeavasta vakuutuskannasta mahdollisesti tulevaisuudessa aiheutuvat keskimääräistä suuremmat menot. Tässä yhteydessä vahvistettiin Eteran vakuutusliikkeen puskuria, eli tasoitusmäärää. Lisäksi lakiin sisällytettiin Eteraa koskevia erityissäännöksiä, joiden tarkoituksena on mahdollistaa Eteran poikkeavaan vakuuskantaan liittyvien riskien hallinta myös pitkällä aikavälillä. Mikäli Eteran tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkeosa pitkällä aikavälillä vähenee siten, että se on suhteellisesti laskettuna pienempi, kuin 70 % muiden työeläkeyhtiöiden keskimäärästä, siirretään yhteisestä tasausjärjestelmästä edellä mainitun 70 % tason alittava määrä varoja Eteran tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkeosaan. Kuolevuusoletukset ovat yhteisesti vahvistetusta laskuperusteesta poiketen asetettu vastaamaan Eteran

vakuutuslaskennassa todellisuudessa havaittua tasoa. Mikäli Eteran kuolevuusliike vanhan LEL-vakuutuslaskennan osalta jää merkittävästi alijäämäiseksi, katetaan syntynyt alijäämä yhteisestä tasausjärjestelmästä. Merkittävä ylijäämä vastaavasti siirretään yhteiseen tasausjärjestelmään.

Vakuutusliikkeen riskejä seurataan säännöllisesti arvioimalla vuoden aikana vakuutusliikkeen tuloksen kehittymistä. Tämän lisäksi Eteran vakuutuslaskennan osalta laaditaan erilaisia vakuutuslaskennallisia analyyskejä ja tilastoja, joiden perusteella saadaan tarkempaa tietoa vakuutuslaskennan muutoksista ja vakuutusliikkeeseen kohdistuvista riskeistä.

Vakuutusliikkeen riskejä hallitaan vakuutusliikkeen puskurin, eli tasoitusmäärän avulla. Vakuutusliikkeen ylijäämäinen tulos siirretään tasoitusmäärään ja vastaavasti vakuutusliikkeen alijäämäinen tulos katetaan siitä. Tasoitusmäärä on vuoden 2014 lopussa 592 M€, mikä on 21 % vuoden 2014 palkkasummasta. Eteran tasoitusmäärän työkyvyttömyysosa on muihin työeläkeyhtiöihin verrattuna suhteellisesti suurempi. Tällä on varauduttu Eteran vakuutuslaskennan keskimääräistä suurempaan työkyvyttömyyslaskennallisuuteen. Muita tasoitusmäärän osia ovat vanhuuseläke- ja maksutappio-osat. Tasoitusmäärässä on Eteran osalta myös erikseen varauduttu ajalta ennen vuotta 2007 periytyvien hoitokulujen keskimääräistä suurempaan määrään.

Eteran raportoidut vakuutusliikkeen tulokset vuodelta 2014 muodostuivat seuraavasti (milj.€):

	Tulos 2014	Tasoitusmäärä 31.12.2014
Vanhuuseläke	2	34
Työkyvyttömyyseläke	32	495
Maksutappio	5	57
Hoitokustannus	-	6
Yhteensä	39	592

SIIJOITUSRISKIT

Sijoitusriskien hallinnan periaatteet

Sijoitusriskejä hallitaan muuttamalla sijoitussalkun riskin määrää ja jakaumaa niin, että riskien määrä ja koostumus pyritään aina mitoittamaan oikein yhtiön vakavaraisuuden kannalta ja optimaalisesti rahoitusmarkkinoiden tilanteen kannalta. Sijoitusriskien hallinnan tavoitteena on se, että sijoitusten pitkän aikavälin tuottotavoitteet täyttyvät eikä Eteran vakavaraisuus vaarannu. Tavoitteena on pitkällä tähtäimellä parantaa vakavaraisuutta suhteessa muihin työeläkelaitoksiin. Vakavaraisuuspoikkeama muiden TyEL-yhtiöiden keskimääräiseen vakavaraisuuteen ei muuttunut olennaisesti vuoden 2014 aikana.

Hallitus on sijoitussuunnitelmassa määritellyt riskilimiitit, eli kuinka paljon riskiä voidaan ottaa eri muodoissa ja koko salkun osalta. Keskeisiä riskialueita ovat osake-, korko-, luotto- ja valuuttariski. Riskilimiitit on määritetty vakavaraisuuspääoman maksimitappiona tietyllä luottamustasolla (ns. Value-at-Risk –menetelmä). Lisäksi on määritelty vaihteluväli omaisuuslajiallokaatiolle (eli käytännössä rajat poikkeamalle työeläkeyhtiöiden keskimääräisestä allokaatiosta). Kaikki hallituksen päättämät

sijoitustoimintaan liittyvät rajat on määritetty sijoitussuunnitelmassa, eikä niitä siten esitetä erikseen tässä riskienhallintasuunnitelma-dokumentissa.

Riskilimiittien valvonnan ohella sijoitussalkun riskejä arvioidaan myös erilaisilla täydentävillä analyyseilla kuten erilaisilla herkkyyssanalyysilla ja skenaarioanalyysilla. Herkkyyssanalyysissa tarkastellaan yksittäisiä riskitapahtumia ja näiden vaikutuksia yhtiön sijoitusten arvoon. Skenaarioanalyysilla arvioidaan, minkälaisia vaikutuksia useiden markkinatekijöiden samanaikaiset muutokset aiheuttaisivat yhtiön vakavaraisuuteen.

Hallituksen, toimitusjohtajan ja muiden päätösvaltaa käyttävien henkilöiden tekemien sijoituspäätösten täytäntöönpanosta vastaa sijoitusjohtaja. Sijoitukseen liittyvä riskienvalvonta on järjestetty erilleen sijoitustoiminnasta. Talous ja riskienvalvonta -toiminnon tehtävänä on arvioida ja valvoa sijoitusriskejä ja raportoida niistä hallitukselle ja johdolle. Hallitus valvoo sijoitussuunnitelman limiittien ja valtuuksien noudattamista säännöllisen raportoinnin perusteella.

Sijoitusten riskit

Sijoitussalkun markkinariskit koostuvat yksittäisten kohteiden ja omaisuusluokkien markkina-arvojen heilahteluista sekä omaisuuslajien välisestä yhteisvaihtelevuudesta. Eteran koko sijoitussalkun riskejä pyritään hallitsemaan laaja-alaisella hajauttamisella sekä omaisuuslajiallokaation kokonaisriskitason järkevällä mitoituksella. Sijoitusten kokonaisriskitasoa muutellaan omaisuuslajeja ostamalla tai myymällä sekä johdannaisinstrumenteilla. Eteran sijoitussalkku on hyvin hajautunut omaisuuslajeittain, valuutta-alueittain, maantieteellisesti ja sijoitustyyileittäin.

Alla on kuvattu herkkyyssanalyysi, joka kuvastaa yksittäisten riskitekijöiden merkitystä Eteran kannalta.

	Osakesijoitukset - 20 %	Korot +1 %-yksikköä	Kiinteistöjen arvot -5 %
Vaikutus toimintapääomaan	-193	-65	-66
Vaikutus vakavaraisuusasteeseen	4%	1%	1%

Suurin riski sijoitustuoton kannalta oli 31.12.2014 osakeriski (noteeratuista ja noteeraamattomista osakesijoituksista, ml. pääomarahastot). Vakavaraisuuden kannalta osakeriskiä pienentää osaketuottosidonnainen lisävakuuusvastuu, eli osakeriskin vaikutus toimintapääomaan on pienempi kuin vaikutus sijoitusten arvoon.

Osakeriskit

Osakesijoituksiin liittyvät riskit voidaan jakaa osakemarkkinariskiin, yritysriskiin ja osakesijoitusten likvideettiriskiin.

Osakemarkkinariski tarkoittaa sitä osaa osakkeen riskistä, joka tulee yleisen taloudellisen kehityksen kautta, toisin sanoen tekijöistä, jotka vaikuttavat kaikkien markkinoilla toimivien yritysten odotettuun tuloksentekokykyyn. Markkinariskiä ei voida eliminoida hajautuksen avulla.

Yritysriski merkitsee sitä, että yksittäinen yhtiö saattaa pahimmassa tapauksessa ajautua konkurssiin ja osakesijoittaja tällaisessa tapauksessa menettää sijoituksensa arvon kokonaisuudessaan. Yritysriskiä pyritään suorien sijoitusten osalta pienentämään omalla analyysillä, sekä hajauttamalla sijoitukset eri yhtiöihin ja eri toimialoille.

Osakesijoitusten likviditeettiriskillä tarkoitetaan sijoitusten realisoimisen vaikeutta ilman merkittäviä hintaliikkeitä tai kustannusvaikutuksia. Suorien sijoitusten osalta likviditeettiriski liittyy lähinnä pieniin yhtiöihin, ja sijoituskohteiden koko ja osakkeen likviditeetti huomioidaan näin ollen sijoituspäätöstä tehtäessä.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksista aiheutuvia markkina-arvojen muutoksia. Korkosijoitusten korkoriskiasemaa hallitaan johdannaisinstrumenteilla sekä käteis-sijoitusten maturiteettirakennetta muuttamalla. Käteis-sijoitusten korkoriski kasvaa sijoituksen maturiteetin pidentyessä. Korkosijoitusten ja johdannaisten korkoriskiä arvioidaan erilaisilla herkkyysoanalyysillä ja korkoskenaarioilla.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sijoitukseen liittyvää vastapuoliriskiä sekä sijoituksen luottoriskimarginaalin muutoksista aiheutuvaa arvon heilahtelua. Sijoituksen luottoriskin määrää kuvaa tyypillisesti siitä vaadittava luottoriskimarginaali. Luottoriski voi realisoitua vastapuolen mennessä konkurssiin tai markkinoiden arvion vastapuolen luottokelpoisuudesta heikentyessä. Korkosalkun luottoriskiä hallitaan sijoitusten riittävällä hajautuksella. Tämän lisäksi luottoriskeiltä voidaan suojautua jossain määrin käyttämällä luottoriskijohdannaisia.

Valuuttariski

Valuuttariskillä tarkoitetaan muiden kuin euro-määräisten sijoitusten arvonmuutoksia, jotka aiheutuvat ko. sijoitusten paikallisvaluutan arvon vaihtelusta verrattuna euroon. Muiden kuin euromääräisten sijoitusten valuuttariskiä voidaan suojata valuuttajohdannaisilla. Valuuttariskejä hallitaan myös muuttelemalla sijoitusomaisuuden jakautumista eri valuutta-alueille.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan sitä, kuinka nopeasti ja millaisilla kustannuksilla pystytään ostamaan tai myymään kukin sijoitusinstrumentti. Mitä tehokkaammat markkinat ovat, sitä nopeammin ja halvemmalla kyseiset kaupat voidaan tehdä. Eteran korkosijoitusten likviditeettiriskiä hallinnoidaan huolehtimalla siitä, että riittävän suuri osa sijoituksista on mahdollista muuttaa rahaksi välittömästi ja pienin kustannuksin. Tätä tavoitetta turvaa erityisesti se, että salkussa on riittävä määrä hyvän likviditeetin omaavia joukkovelkakirjalainoja sekä lyhyen maturiteetin rahamarkkinasijoituksia tai talletuksia.

Pääomasijoituksiin liittyvät riskit

Pääomasijoituksiin liittyy monia perinteiselle osake- ja korkosijoittamiselle tyypillisiä riskejä, mutta ominaispiirteidensä vuoksi niihin kohdistuu myös muita riskejä. Pääomarahastosijoituksiin liittyy tavanomaisten sijoitusriskien ja sijoituskohteiden hintojen muutosten lisäksi listaamattomien instrumenttien erittäin alhainen likviditeetti, pääomasijoitusmarkkinoiden syklistyvästä johtuva

ajotusriski, rahastojen mahdollinen velanotto ja siihen liittyvä korkoriski, euroalueen ulkopuolisiin sijoituksiin liittyvät valuuttakurssiriskit sekä hallinnointiyhtiöön ja rahastoon liittyvät rakenteelliset, verotukselliset ja henkilöriskit. Huolellisen sijoitusprosessin, sijoituskohteiden valinnan ja sijoitusten seurannan lisäksi hajautuksella on keskeinen asema sijoitusten riskienhallinnassa.

Kiinteistöriskit

Suorissa kiinteistösijoituksissa riskit muodostuvat vuokra- tai kauppamarkkinariskistä sekä kiinteistökohtaisista riskeistä. Eteran kiinteistösalkku on hajautettu kiinteistöjen erilaisen käytön ja kiinteistöjen määrän sekä vuokralaisten suhteen. Kiinteistösalkkua pyritään edelleen suunnitelmallisesti hajauttamaan eri kiinteistölajeihin. Suorissa kiinteistösijoituksissa vuokralaisriski voi olla merkittävä. Vuokralaisriski realisoituu vastapuolen mennessä konkurssiin tai joutuessa jonkun muun merkittävän maksukykyä heikentävän tapahtuman kohteeksi. Tätä vastaan suojaudutaan osaksi vuokravakuuksilla sekä hajauttamalla sijoituksia kohteittain ja vuokralaisittain. Tilojen kysynnän vaihtelua ja siitä johtuvaa vuokratasojen alenemista vastaan suojaudutaan hajauttamalla kiinteistösijoituksia käyttötarkoitukseltaan erilaisiin kiinteistöihin sekä pyrkimällä pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin. Kiinteistörahastoilla voidaan lisäksi hajauttaa kiinteistömarkkinoiden sykliriskiä.

Muiden sijoitusten riskit

Muut sijoitukset voivat koostua esim. hedge fundeista sekä raaka-ainesijoituksista. Näihin sijoituksiin liittyviä riskejä hallitaan hajauttamalla sijoituksia tuotetyypeittäin ja riskilajeittain.

OPERATIIVISET RISKIT

Operatiiviset riskit ja kartoitetaan ja arvioidaan toiminnoittain osana toiminnan suunnittelua. Operatiivisten riskien hallinta on osa toimintojen normaalia johtamista. Tavoitteena on, että toiminta on vastuullista, taloudellista ja tehokasta. Eteran perustehtävän hoitamisen kannalta vahingollisimpia operatiivisia riskejä ovat virheet ja häiriöt, jotka vaarantaisivat eläkkeiden oikeellisuuden tai oikea-aikaisen maksamisen.

Eteran merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät tietojärjestelmien ja prosessien toimivuuteen sekä henkilöstön osaamisen.

MUUT RISKIT

Eteran suurimmat pitkän aikavälin strategiset riskit liittyvät sijoitustoiminnan kilpailukykyisyyteen ja markkinaosuuteen. Suurien kehittämishankkeiden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät riskit korostuvat tulevana vuosina. Eteran strategiset riskit määritellään liiketoimintastrategiassa. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan jatkuvasti osana normaalia johtamista.

Toiminnan jatkuvuuteen liittyvät riskit voivat aiheutua erilaisista ulkoisista kansallisista tai kansainvälisistä tapahtumista, jotka saattavat vaikuttaa Eteran edellytyksiin hoitaa lakisääteistä tehtäväänsä. Häiriöt saattavat uhata eläkkeiden maksamista ja rahoittamista. Etera turvaa ensisijaisesti toimeentuloturvaan liittyvät palvelut yhdessä muiden toimijoiden, pankkien ja viranomaisten kanssa. Hallituksen laatimassa valmiussuunnitelmassa varaudutaan erilaisiin yhtiön toimintaa vaarantaviin tilanteisiin.

**LASKELMA VAKAVARAISUUSPÄÄOMAN VÄHIMMÄISMÄÄRÄSTÄ JA SIITÄ,
ETTÄ YHTIÖ TÄYTTÄÄ TVYL:N VAKAVARAISUUSÄÄNNÖKSET 31.12.2014**

Vähimmäispääomavaatimus (TVYL 7 luku 17§ 2 mom) 1/3 vakavaraisuusraja	174 684 876 €
Vakavaraisuuspääoma ilman tasoitusmäärän osuutta	621 881 082 €
Vakavaraisuusraja	524 054 627 €
Vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä	2 096 218 509 €
Vakavaraisuuspääoma	860 836 051 €

Yhtiön vakavaraisuuspääoma on vakavaraisuusrajan ja sen nelinkertaisen määrän välissä. Yhtiön vakavaraisuuspääoma ilman tasoitusmäärän osuutta ylittää vähimmäispääomavaatimuksen.

Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen on tehty TVYL 7 luvun 18 § 2 momentin mukaisesti.

KONSERNITULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2014	31.12.2014	Liitetieto	31.12.2013
Vakuutustekninen laskelma			
Vakuutusmaksutulo	678 563 335,00	[1]	659 103 084,66
Sijoitustoiminnan tuotot	874 612 019,73	[17]	895 471 295,03
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	-773 243 281,15	[2, 5]	-750 129 772,55
Korvausvastuunmuutos			
Korvausvastuun kokonaismuutos	<u>-62 623 087,00</u>		<u>-72 326 596,57</u>
Korvauskulut, netto	<u>-835 866 368,15</u>		<u>-822 456 369,12</u>
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Vak.maksuvastuun kokonaismuutos	12 102 563,19		299 529 592,69
Liikekulut	-26 179 645,53	[5]	-39 663 875,50
Sijoitustoiminnan kulut	<u>-708 143 685,64</u>	[17]	<u>-994 474 991,31</u>
Vakuutustekninen tulos	-4 911 781,41		-2 491 263,56
Muu kuin vakuutustekninen laskelma			
Tuloverot			
Tilikauden verot	-1 686 983,33		-1 280 895,04
Aikaisempien tilikausien verot	0,00		113 217,88
Laskennalliset verot	<u>1 451 041,46</u>		<u>-2 414 964,67</u>
	<u>-235 941,87</u>		<u>-3 582 641,83</u>
Tilikauden voitto/tappio	<u>-5 147 723,28</u>		<u>-6 073 905,39</u>

KONSERNITASE	<u>31.12.2014</u>	Liitetieto	<u>31.12.2013</u>
Vastaavaa			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	1 224 805,78	[12]	1 393 811,26
Muut pitkävaikutteiset menot	10 720 208,25		8 146 571,54
	<u>11 945 014,03</u>		<u>9 540 382,80</u>
Sijoitukset			
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	562 163 431,30	[8, 18, 19]	531 003 201,53
Lainasaamiset omistusyhteisyrityks	59 396 695,28	[19,20]	60 347 207,78
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	2 576 141 819,28	[9, 18]	2 571 199 769,02
Rahoitusmarkkinavälineet	1 041 350 688,78	[18]	1 115 115 265,13
Kiinnelainat	131 333 502,60	[19]	157 356 524,40
Muut lainasaamiset	230 258 712,30	[10, 18]	254 743 516,22
Talletukset	45 165 260,70	[18]	155 889 591,98
	<u>4 645 810 110,24</u>		<u>4 845 655 076,06</u>
Saamiset			
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutusmaksusaamiset	75 244 063,35		79 715 854,42
Muut saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksilt	0,00		11 748,06
Saamiset muilta	180 647 704,06	[20]	241 098 859,79
Laskennalliset verosaamiset	7 001 075,88		5 571 643,86
	<u>262 892 843,30</u>		<u>326 398 106,13</u>
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	1 131 788,83	[12]	1 378 561,22
Rahat ja pankkisaamiset	479 979 941,38		196 971 888,18
	<u>481 111 730,21</u>		<u>198 350 449,40</u>
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat	15 193 240,59		17 294 771,22
Saaminen vastuunjaosta	346 600,00		2 796 200,00
Muut siirtosaamiset	325 108,41		248 942,88
	<u>15 864 949,00</u>		<u>20 339 914,10</u>
	<u>5 417 624 646,78</u>		<u>5 400 283 928,48</u>

KONSERNITASE	<u>31.12.2014</u>	Liitetieto	<u>31.12.2013</u>
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Pohjarahasto	5 000 000,00		5 000 000,00
Takuupääoma	112 000,00		112 000,00
Muut rahastot, Etera			
Edellisten tilikausien voitto/tappio	38 494 513,40		44 612 384,45
Tilikauden voitto/tappio	<u>-5 147 723,28</u>		<u>-6 073 905,39</u>
	38 458 790,13	[21]	43 650 479,06
Vakuutustekninen vastuovelka			
Vakuutusmaksuvastuu	2 472 356 651,03	[14]	2 484 459 214,22
Korvausvastuu	<u>2 723 138 832,69</u>		<u>2 660 515 745,69</u>
	5 195 495 483,72		5 144 974 959,91
Velat			
Ensivakuutustoiminnasta	457 974,15		4 956 002,86
Muut velat			
Velat omistusyhteisyriyksille	156 251,65		52 253,26
Velat muille	96 584 586,39	[22]	143 192 235,24
Laskennalliset verovelat	<u>8 494 370,32</u>		<u>8 579 613,87</u>
	105 693 182,52		156 780 105,23
Siirtovelat			
Velka vastuunjakoon	1 689 200,00		1 585 500,00
Muut siirtovelat	<u>76 287 990,41</u>	[23]	<u>53 292 884,29</u>
	77 977 190,41		54 878 384,29
	<u>5 417 624 646,78</u>		<u>5 400 283 928,48</u>

KONSERNIN EPÄSUORA RAHOITUSLASKELMA

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	-4 911 781,41	-2 491 263,56
Oikaisut:		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	50 520 523,81	-227 202 996,12
Sijoitusten arvonalentumiset ja palautuneet arvonalentumiset	13 352 024,38	132 035 424,45
Suunnitelman mukaiset poistot	11 602 599,52	9 426 018,85
Muut oikaisut	-157 139 647,66	-197 748 587,47
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	<u>-86 576 281,36</u>	<u>-285 981 403,85</u>
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	69 409 659,96	-131 547 799,79
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	-27 966 507,18	95 653 903,16
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	<u>-45 133 128,58</u>	<u>-321 875 300,48</u>
Maksetut välittömät verot	-1 686 983,33	-1 167 677,16
Liiketoiminnan rahavirta	<u><u>-46 820 111,91</u></u>	<u><u>-323 042 977,64</u></u>
Investointien rahavirta		
Sijoitusten investoinnit	-450 957 379,02	-2 205 035 326,11
Luovutustulot sijoituksista	785 660 144,64	2 456 229 008,78
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-4 826 133,06	2 372 990,64
Investointien rahavirta	<u><u>329 876 632,56</u></u>	<u><u>253 566 673,31</u></u>
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-46 019,25	-45 179,25
	<u>-46 019,25</u>	<u>-45 179,25</u>
Rahavarojen muutos	<u><u>283 010 501,40</u></u>	<u><u>-69 521 483,58</u></u>
Rahavarat tilikauden alussa	196 969 439,98	266 490 923,56
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>479 979 941,38</u>	<u>196 969 439,98</u>
	<u><u>283 010 501,40</u></u>	<u><u>-69 521 483,58</u></u>

17. SIIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY
Sijoitustoiminnan tuotot

	31.12.2014		31.12.2013	
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Omistusyhteisyrityksiltä	692 298,14		828 576,74	
Muilta	<u>112 416,29</u>	<u>804 714,43</u>	<u>167 430,60</u>	996 007,34
Muut tuotot				
Muilta		<u>41 831 431,68</u>		<u>40 483 386,70</u>
Yhteensä		<u>42 636 146,11</u>		<u>41 479 394,04</u>
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	71 377 776,65		71 216 572,50	
Korkotuotot	74 261 727,07		85 792 684,16	
Muut tuotot	<u>378 288 655,43</u>	<u>523 928 159,15</u>	<u>443 528 485,48</u>	600 537 742,14
Yhteensä		<u>566 564 305,26</u>		<u>642 017 136,18</u>
Arvon alentumisten palautukset				
Myyntivoitot		116 514 105,17		29 407 436,35
Yhteensä		<u>191 533 609,30</u>		<u>224 046 722,50</u>
		<u>874 612 019,73</u>		<u>895 471 295,03</u>
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Kulut muista sijoituksista				
Korkokulut		15 212 077,90		16 025 280,23
Yhteensä		<u>502 340 465,76</u>		<u>726 791 186,53</u>
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	129 866 129,55		161 442 860,80	
Rakennusten suunnitelmapoistot	<u>8 945 023,27</u>	<u>138 811 152,82</u>	<u>6 999 404,27</u>	168 442 265,07
Myyntitappiot		<u>34 383 263,67</u>		<u>26 307 548,29</u>
Yhteensä		<u>708 143 685,64</u>		<u>994 474 991,31</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa				
		<u>166 468 334,08</u>		<u>-99 003 696,29</u>

18. SIOITUKSET
Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

	2014			2013		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistö-sijoitukset						
Kiinteistöt	496 108 391,71	496 108 391,71	557 579 944,55	469 347 110,03	469 347 110,03	522 015 304,05
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöosakkeet	47 277 941,82	47 277 941,82	97 670 474,24	48 562 923,37	48 562 923,37	100 071 977,22
Muut kiinteistöosakkeet	18 777 097,77	18 777 097,77	22 420 141,57	13 095 616,33	13 095 616,33	17 076 665,41
Lainasaamiset omistus-yhteisyryyksiltä	59 396 695,28	59 396 695,28	59 396 695,28	60 347 207,78	60 347 207,78	60 347 207,78
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 576 141 819,28	2 576 141 819,28	3 103 721 046,38	2 571 199 769,02	2 571 199 769,02	2 993 488 958,74
Rahoitusmarkkinavälineet	1 041 350 688,78	1 041 350 688,78	1 078 712 394,01	1 115 115 265,13	1 115 115 265,13	1 117 993 438,97
Kiinnelainasaamiset	131 333 502,60	131 333 502,60	131 333 502,60	157 356 524,40	157 356 524,40	157 356 524,40
Muut lainasaamiset	230 258 712,30	230 258 712,30	230 258 712,30	254 743 516,22	254 743 516,22	254 743 516,22
Talletukset	45 165 260,70	45 165 260,70	45 165 260,70	155 889 591,98	155 889 591,98	155 889 591,98
	4 645 810 110,24	4 645 810 110,24	5 326 258 171,63	4 845 657 524,26	4 845 657 524,26	5 378 983 184,77

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta 1 343 661,09 6 460 433,00

Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero 680 448 061,39 533 325 660,51

19. KIINTEISTÖSIJOITUKSET

Kiinteistösijoitusten muutokset

	2014		2013	
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä
Hankintameno 1.1.	687 422 197,86	60 347 207,78	708 235 626,60	60 347 207,78
Lisäykset	66 880 645,64	0,00	90 938 602,74	0,00
Vähennykset	-25 253 017,37	-950 512,50	-111 752 031,48	0,00
Hankintameno 31.12.	729 049 826,13	59 396 695,28	687 422 197,86	60 347 207,78
Kertyneet poistot 1.1.	-111 737 561,06	-	-116 334 489,76	-
Myytyjen yhtiöiden kertyneet poistot	1 933 098,85	-	11 596 332,97	-
Tilikauden poistot	-8 109 454,57	-	-6 999 404,27	-
Kertyneet poistot 31.12.	-117 913 916,78	-	-111 737 561,06	-
Arvon alentumiset 1.1.	-44 678 987,07	-	-34 590 384,56	-
Vähennysten arvonalentumiset	805 226,39	-	-	-
Tilikauden arvonalentumiset	-5 098 717,37	-	-10 088 602,51	-
Arvon alentumisten palautukset	-	-	-	-
Arvon alentumiset 31.12.	-48 972 478,05	-	-44 678 987,07	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	562 163 431,30	59 396 695,28	531 005 649,73	60 347 207,78

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2014	2013
Jäljellä oleva hankintameno	21 572 832,28	20 459 070,49
Kirjanpitoarvo	21 572 832,28	20 459 070,49
Käypä arvo	21 692 255,08	23 482 259,84

20. SAAMISET

2014
2013

Muut saamiset muilta

Ennakkomaksut	79 125 500,91	79 369 834,59
Sijoitussaamiset	100 202 071,37	156 717 138,73
Muut saamiset	1 320 131,78	5 011 886,47
	180 647 704,06	241 098 859,79

21. OMA PÄÄOMA	<u>31.12.2014</u>		<u>31.12.2013</u>	
Pohjarahasto		5 000 000,00		5 000 000,00
Takuupääoma 1.1.		112 000,00		112 000,00
Lisäykset		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
		<u>5 112 000,00</u>		<u>5 112 000,00</u>
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1.	38 540 532,66		44 657 563,74	
Siirto hallituksen voittovaroihin	-40 000,00		-40 000,00	
Jaettu pääomalle korkoa	<u>-6 019,25</u>	38 494 513,41	<u>-5 179,29</u>	44 612 384,45
Tilikauden voitto/tappio		<u>-5 147 723,28</u>		<u>-6 073 905,39</u>
		<u>33 346 790,13</u>		<u>38 538 479,06</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>38 458 790,13</u>		<u>43 650 479,06</u>

OMAN PÄÄOMAN JAKAUTUMINEN EHDOTETUN VOITONJAON JÄLKEEN

Takuupääoman merkitsemiseen liittyneiden ehtojen mukaan takuupääomalle maksetaan korkoa merkittyjen takuuosuuksien mukaisessa suhteessa. Takuuosuuksilla on yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin sekä voitonjakoon.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Takuuosuuden omistajien osuus:		
Takuupääoma	112 000,00	112 000,00
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	6 439,67	6 019,25
Vakuutuskenottajien osuus		
ehdotetun voitonjaon jälkeen	<u>38 340 350,46</u>	<u>43 532 459,81</u>
	<u>38 458 790,13</u>	<u>43 650 479,06</u>

VOITONJAKOKELPOISET VARAT

Tilikauden voitto/tappio	-5 147 723,28	-6 073 905,39
Edellisten tilikausien voitto/tappio	38 494 513,41	44 612 384,45
Tilinpäätösiirtojen kertymän oman pääoman osuus	<u>-693 477,86</u>	<u>-687 942,64</u>
	<u>32 653 312,27</u>	<u>37 850 536,42</u>

22. VELAT

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Muut velat muille		
Ennakonpidätys- ja sosiaaturvamaksuvelka	14 850 885,41	14 225 029,21
Arvonlisäverovelka	639 180,78	356 908,09
Ostovelat	4 387 885,08	3 222 060,78
Muu velat	<u>76 706 635,12</u>	<u>125 388 237,16</u>
	<u>96 584 586,39</u>	<u>143 192 235,24</u>

23. SIIRTOVELAT

Muut siirtovelat		
Palkat sosiaalikuluineen	3 050 377,08	3 745 013,82
Sijoitussiirtovelat	0,00	48 105 582,26
Muut siirtovelat	<u>73 237 613,29</u>	<u>1 442 288,15</u>
	<u>76 287 990,37</u>	<u>53 292 884,23</u>

KONSERNIN VASTUUT JA VASTUUSITOUMUKSET**Johdannaissopimukset**

Johdannaissopimusten vastuusitoumuksista on erittely Eteran taseen liitetietona.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Arvonlisäveron tarkistusvastuu	37 075 065,75	14 008 146,81
Arvonlisäveron tarkistusvastuu on suhteellistettu omistusosuuden mukaan.		
Omasta puolesta annetut kiinnitykset konsernissa	536 885,00	792 285,00

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN 31.12.2014 ALLEKIRJOITUKSET

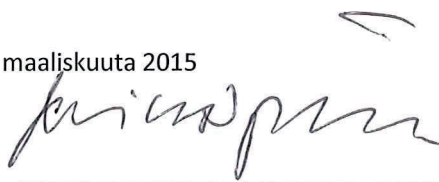
Hallituksen esitys voiton käytöstä

Hallitus esittää, että vuodelta 2014 maksetaan takuupääomalle korkoa, joka on perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä eli 5,75 prosenttia. Takuupääoma oli vuoden lopussa 112 000 euroa. Hallitus esittää, että tilikaudelta 2014 takuupääomalle maksetaan korkoa 6 439,67 euroa ja hallituksen käyttövaroihin varataan 40 000,00 euroa käytettäväksi yleishyödyllisiin tai sitä vastaaviin tarkoituksiin.

Helsingissä 17. päivänä maaliskuuta 2015

Tero Kiviniemi
puheenjohtaja

Mikko Nyyssölä
varapuheenjohtaja

Kyösti Suokas
varapuheenjohtaja

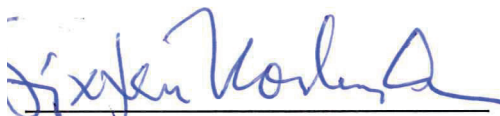
Marja Aarnio-Isohanni

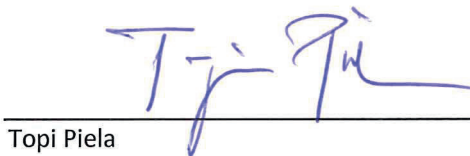
Heimo Hakkarainen

Kirsi Hokka

Sixten Korkman

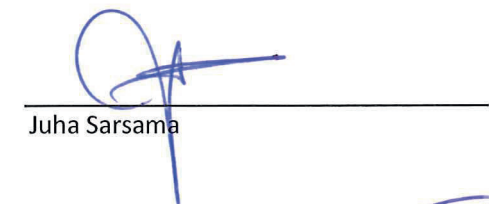
Topi Piela

Pertti Porokari

Marja-Liisa Rajakangas

Juha Sarsama

Harri Savolainen

Stefan Björkman
toimitusjohtaja

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus

Helsingissä 1. päivänä huhtikuuta 2015

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Tuija Korpelainen
KHT

Antti Suominen
KHT

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilivuoden aikana on käytetty seuraavia kirjanpitokirjoja:

Kassakladi ATK-tulosteena
Päiväkirja sähköisenä
Pääkirja ATK-tulosteena ja sähköisenä
Tasekirja, sidottu
Tase-erittelyt, sidottu
Kalustoluettelot
Kateluettelo

Tositelajit

10 Kassatositteet	paperitositteina/sähköisenä
20 Eläkkeet	paperitositteina
40 Ostotositteet	sähköisenä
45 Käyttöomaisuustositteet	paperitositteina
60 Ostoreskotran maksut	paperitositteina
70 Palkkatositteet	paperitositteina
71 Palkkiotositteet	paperitositteina
76 M2-matkalaskutositteet	paperitositteina
80 Muistiotositteet	paperitositteina
81 Haltia-vuokravalonnan tositteet	paperitositteina
82 Sijoitusten muistiotositteet	paperitositteina
83 Sijoituslainojen tositteet (Extenda)	paperitositteina
84 Arvopaperisijoitusten tositteet (Samstock)	paperitositteina
85 Ovenia-vuokravalonnan tositteet	paperitositteina
86 Jaksotustositteet	paperitositteina
87 State Street, arvopaperisijoitukset	paperitositteina
88 State Street, arvopaperisijoitukset, oikaisut	paperitositteina
90 Sivukulut palkoista ja palkkioista	paperitositteina
91 Vyörytykset, jaettavat liikekulut	sähköisenä
93 Lisäerät (vyörytykset) tulospalkkioista	sähköisenä

Ernst & Young Oy
 Alvar Aallon katu 5 C
 00100 Helsinki
 Finland

Puhelin 0207 280 190
 Faksi 0207 280 199
 www.ey.com/fi

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Eteran yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Eteran kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2014. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitiilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet työeläkevakuutusyhtiölakia, vakuutusyhtiölakia, osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisällytyistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arviointi. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arviointi.

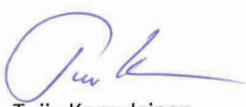
Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä, 1. huhtikuuta 2015

Ernst & Young Oy
 KHT-yhteisö

Tuija Korpelainen
 KHT

Antti Suominen
 KHT